

FRANCESC VISITA SARAJEVO I PARLA DE RECONCILIACIÓ, PERDÓ I DIÀLEG

Missatger de pau

Editorial:
«La Jerusalem
d'Europa»

Fra Davor
Dominović:
«La visita del
Papa en clau
franciscana»

P 2, 5 i 7

Hilari Raguer presenta un document «sensacional» sobre la Santa Seu i la guerra civil

P 25

DORMIR AL CARRER: història de somnis trencats

Juan Lemus / Arrels Fundació

892: aquest és el resultat del recompte organitzat per Arrels Fundació, la xifra aproximada de persones que dormen als carrers de Barcelona. Meritxell Prados, voluntària del recompte, explica la seva experiència. P 17

Contemplatives en la política

P 3-4 i 11

Teresa Forcades i
Lucía Caram
expliquen les raons
de la seva militància

Sumari

- 14 La mirada transcendent de Marc Chagall
- 20 L'extraordinària tasca humanitària de Càritas
- 24 Entrevista al carmelita i biblista Agustí Borrell
- 26 Presentació del «Diccionari de religions»
- 27 Premi per a l'Associació Casal Claret de Vic

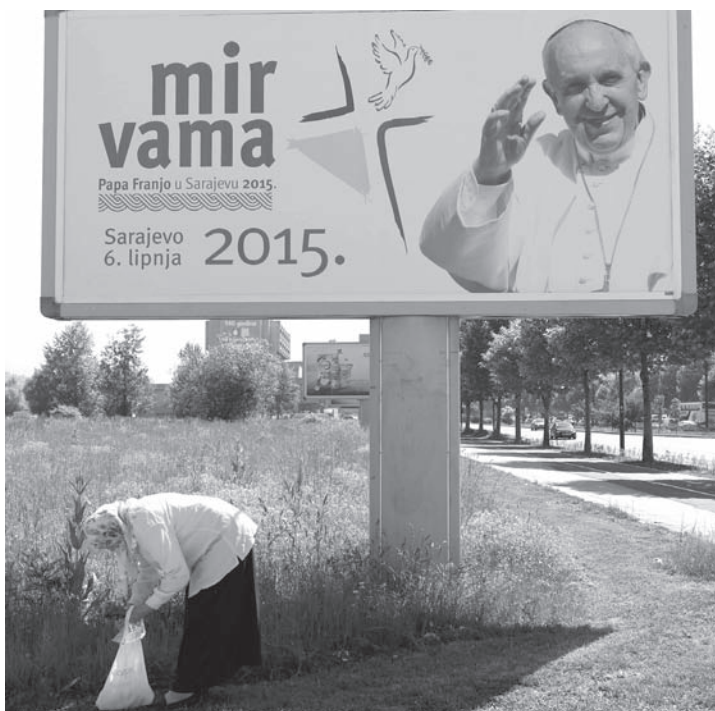
Editorial

La Jerusalem d'Europa

El papa Francesc en el seu 8è pelegrinatge apostòlic, el passat dia 6 de juny va visitar Sarajevo, l'anomenada «Jerusalem d'Europa», perquè havia estat un model de ciutat multiètnica fins que va esclatar la tràgica guerra, de 1992 a 1995, que va causar prop de cent mil víctimes entre civils i militars i 1,8 milions de desplaçats. La intenció del Papa ha estat animar els catòlics d'aquesta regió (que són minoria), enfortir la fraternitat i la pau i incentivar el diàleg interreligiós i l'amistat. Francesc va subratllar que Bòsnia i Hercegovina és de fet part integral d'Europa i que els seus èxits i els seus drames formen part integral de la història d'èxits i drames europeus. En aquest sentit,

en el seu diàleg amb els joves el Bisbe de Roma els va dir: «Vosaltres sou la primera generació després de la guerra, flors d'una primavera que volen anar endavant i no tornar a la destrucció.»

Sant Joan Pau II, que finalment va poder visitar Sarajevo l'any 1997, va parlar de la guerra de Bòsnia-Hercegovina com el «fracàs d'Europa». Allí el xoc de cultures és real, però és interessadament promogut. Sarajevo és la crida permanent a una Europa envellida que ha d'encetar nous camins de convivència. Estem només a quatre hores de vol d'aquesta capital europea, caldria preguntar-nos com gestionem aquí a nivell local, autonòmic i estatal la diversitat cultural i religiosa per assolir veritables convivències inclusives. Sobretot pensant que no hi ha fites assolides d'una manera sostenible sense una pedagogia permanent i una voluntat d'entesa.

L'any 1995 una delegació de Ràdio Estel va visitar Sarajevo per fer un agermanament amb una emissora local. La guerra havia acabat, però els efectes encara eren tràgicament vidents, una vivència inesborrable per als comunicadors que hi vam participar i un obrir els ulls davant la manipulació que representa la neteja ètnica. El cardenal Vinko Puljić, que ja era l'arquebisbe quan la guerra i que continua ocupant la seu en l'actualitat, en la seva visita a Barcelona per la Mercè de 1996 va explicar com el primer any de guerra en sortir a presidir la Missa del Gall va veure com tothom plorava i va sentir també el desig irrefrenable de plorar, però es va dir: «Si jo també ploro qui consolarà el meu poble?» Avui com ahir l'Església té aquesta missió a complir, en paraules profètiques d'Isaïes, però també la d'obrir nous camins de convivència pacífica allí i aquí.

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Ets un dels amics de Jesús ?

Acabava d'entrar per la porta del pati. Un grupet de sis o set nens em rodegen i em fan aquesta pregunta que em deixa gratament bocabadat: «Tu ets un dels amics de Jesús?» He pogut saber després que així els havien explicat el que era un bisbe. No tenien més de quatre o cinc anys i s'han interessat molt per la cadena que portava al coll i d'on penjava la creu. Jo mateix els he demanat: «Sabeu què és això?» Unànimement m'han respost: «És la creu de Jesús!» He gaudit molt d'aquest acolliment tan exquisit, i he recordat de cop les paraules de Jesús que vaig escollir com a lema episcopal: «Vosaltres sou els meus amics!» Ser amic de Jesús i ser amic entre nosaltres és el millor que ens pot succeir.

Més encara. Que ens coneguim com un dels amics de Jesús és haver entès que en la nostra vida hem trobat quelcom important. Quan el papa Francesc ens convida a renovar el nostre trobament personal amb Jesucrist o a prendre la decisió de deixar-nos trobar per ell, i d'intentar-ho cada dia sense descans, ens demana als educadors un gest de conversió pastoral que ens col·loqui «en constant actitud de sortida i afavoreixi així la resposta positiva de tots aquells a qui Jesús convoca a la seva amistat» (EG 27). Per això, sempre he pensat que evangelitzar és sobretot oferir amistat. Aquest mateix dia, ben intencionalment compartint amb educadors, infants i adolescents, he pogut escoltar d'un grup de joves abans de rebre la confirmació com expliquen la seva amistat amb Jesús. Ho dic amb les seves mateixes paraules: «Volem ser veritables amics de Jesús, tot responant a la confiança que ell ha posat en nosaltres quan ens diu: a vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare.» Han après —han dit— que ser amics de Jesús els ha ajudat a descobrir Déu i ser fidels al manament d'estimar com Jesús estima, que és quelcom totalment original per continuar aprenent. Tot el que fem en bé dels altres té en Jesús la seva font i en el seu Esperit la seva força.

L'efemèride de la setmana

Dia 18 de juny del 1149: el comte Ramon Berenguer IV funda el reial monestir de Santa Maria de Poblet.

*CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Carme Borbonès, Esther Borrego, Agustí Codinach, Fernando Cordero, Davor Dominović, Montserrat Esteve, Jaume Gabarró, Francesc Gamissans, Jaume González, Mercè Gras, Joan Guiteras, Justo Lacunza, Dani Majà, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Meritxell Prados, Ramon Prat, Quique, Hilari Raguier, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Valentí Serra, Teresa Solà, Carles

Soler, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat

(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Religió i militància política?

Jaume Vila, expert en Dret Canònic, i les monges Teresa Forcades i Lucía Caram opinen sobre el tema

Carme Munté

El binomi religió i militància política no ha tingut mai una relació plàcida. És més, el Codi de Dret Canònic no preveu en cap cas que un membre del clergat o de la vida consagrada es presenti en una llista electoral o, fins i tot, que formuli obertament les seves preferències partidistes. Anant més enllà, hi ha qui pensa, potser erròniament, que ni tan sols s'ha d'anar a votar per tal de no excloure ningú.

Per això, en alguns sectors eclesíasts i polítics ha creat un profund malestar l'exposició mediàtica i l'entrada en política de dues monges de vida contemplativa. Estem parlant de Lucía Caram, dominica de Manresa, i de Teresa Forcades, benedictina de Sant Benet de Montserrat.

«El papa Francesc ha sigut molt clar en afirmar que la política s'ha de deixar en mans dels polítics», recorda Jaume Vila, delegat de Vida Consagrada del bisbat d'Urgell i expert en Dret Canònic. «Sempre que l'Església ha fet opció per una ideologia concreta l'ha vessada», afegeix a continuació. El resum que en fa, inspirant-se en l'exemple del beat Óscar Romero, és «política no; doctrina social de l'Església sí».

Teresa Forcades és una de les impulsores de Procés Constituent.

Catalunya solidària i independent

Teresa Forcades (Barcelona, 1966), religiosa benedictina, i Arcadi Oliveres, president de Justícia i Pau, són els impulsors de Procés Constituent, un moviment assembleari que té com a objectiu assolir una Catalunya solidària i independent.

Però ara Teresa Forcades ha fet un pas més i ha anunciat que concorrerà en els propers comicis del 27 de setembre. «És un moment decisiu per a Catalunya, i crec que el moviment que vam impulsar amb Arcadi Oliveres ara fa dos anys, el Procés Constituent, s'ha guanyat amb la feina de molta gent credibilitat per fer de factor d'unió entre els qui volen que la prioritat sigui la independència i els qui volen que la prioritat sigui la justícia social», explica Teresa Forcades a *Catalunya Cristiana*.

A la pregunta de si una monja ha de poder alinear-se amb una proposta política concreta, Teresa Forcades, que és doctora en Salut pública i en Teologia, respon: «No m'agrada la política com es fa avui dia i penso que els partits tal com estan plantejats no serveixen el bé comú; el meu desig és contribuir a canviar el marc general en què fem política, si no pensés que això és possible no m'hi posaria.»

Pel que fa a l'opinió de la resta de les germanes de comunitat, Forcades reconeix que «hi ha pluralitat d'opinions dins de la comunitat, però la decisió ha

estat que faci una distància temporal amb la comunitat; tècnicament se'n diu una exclaustació». Dilluns 15 es farà efectiva.

Exclaustació

Clausura, en sentit formal, és la llei que prohibeix els religiosos de sortir i els forasters d'entrar a la casa o a la part de la casa destinada a l'habitació i ús dels religiosos. Hi ha dos tipus de clausura per a les monges de vida contemplativa: la clausura papal i la clausura segons les constitucions. Totes dues estan regulades per la instrucció *Verbi sponsa* (13/05/1999), però la primera és força més exigent que la segona.

Segons precisa Mn. Jaume Vila, la clausura de la benedictina Teresa Forcades és de tipus constitucional, és a dir, es regeix per les constitucions de la Federació Catalana de Monges Benedictines. La guardiana de la clausura és en aquest cas l'abadessa, que és la qui ha de decidir com es du a terme. Les monges de Sant Benet de Montserrat estan sota vigilància peculiar del bisbe diocesà d'acord amb el cànon 615 del Codi de Dret Canònic. En aquest cas, estem parlant d'Agustí Cortés, bisbe de Sant Feliu de Llobregat. Però qui concedeix l'exclaustació és la Congregació per als Instituts de Vida Consagrada i les Societats de Vida Apostòlica (cànon 686.2), del Vaticà.

«Teresa Forcades és honesta a l'hora de deixar durant dos anys el monestir

JAUME VILA
«Sempre que l'Església ha fet opció per una ideologia concreta l'ha vessada»

TERESA FORCADES
«El meu desig és contribuir a canviar el marc general en què fem política»

un error. «No sé si és prou conscient que l'estan fent servir», apunta Mn. Vila. «Quan surtin dificultats estaran al seu costat o la deixaran a l'estacada?», es pregunta.

Pacte nacional contra la pobresa

Lucía Caram (Tucumán, Argentina, 1966) és monja dominica contemplativa. Pertany al convent de Santa Clara de Manresa. Col·laboradora de nombrosos mitjans de comunicació, entre els quals *Catalunya Cristiana*, ha esdevingut una de les veus més valentes en la lluita contra la pobresa i, en especial, la pobresa infantil. L'any 2009 va impulsar al convent la Plataforma Ciutadana de Solidaritat. Gràcies al suport econòmic de Salvador Tous i Rosa Oriol, la Plataforma va prendre forma jurídica sota el paraigua de la Fundació Rosa Oriol. Helena Rakosnik, la dona del president de la Generalitat de Catalunya, és la vicepresidenta del Patronat.

En la darrera campanya electoral, a sor Lucía Caram se la va veure en un acte juntament amb Artur Mas i Xavier Trias, alcaldable per Barcelona. «Vull que quedi ben clar que el meu compromís no és polític partidista», aclareix sor Lucía Caram a *Catalunya Cristiana*, «el meu compromís és amb l'Evangeli i les persones». «El fet d'haver participat en un acte que no era un míting, que és com ho van vendre els mitjans, només tenia un objectiu: explicar el projecte

de Sant Benet», explica l'expert en Dret Canònic. En aquest cas, Mn. Vila precisa que «el vot temporal de pobresa queda en suspens, però no el de castedat». També perd els deures i els drets del capítol de la comunitat: «Quan hi ha reunió de capítol de comunitat no té veu ni vot fins que cessi l'exclaustació i torni a integrar-se a la comunitat.»

Amb tot, segons Mn. Jaume Vila, la monja benedictina estaria cometent

LUCÍA CARAM
«La meva vida contemplativa aquest any es compatibilitza amb una situació d'emergència a causa de la crisi»

social que intento promoure.» Des de la Fundació Rosa Oriol, sor Lucía Caram intenta aglutinar sectors de la societat civil (empresaris, polítics, governs) per tal de tirar endavant un Pacte Nacional contra la pobresa, «que va més enllà de qualsevol opció política partidista».

I precisa: «Mai no he pensat deixar la vida religiosa, que per a mi és una font de llibertat, pertinença i comunitat, per ocupar-me de la militància en un partit.»

Sor Lucía Caram sol dir que el seu claustre és el món i fins i tot té un llibre amb aquest títol. Explica que la vida contemplativa aquest any es compatibilitza amb una situació d'emergència a causa de la crisi: «La meua presència als mitjans es deu a la urgència d'aconseguir sinèrgies, de despertar consciències i de mobilitzar el compromís amb la humanitat.» «Quan hi ha una emergència tots ens hem de mobilitzar: també les monges!», precisa, «i encara que significa una gran dosi de sacrifici, és una exigència de l'Evangeli».

Clausura papal

A partir de l'exclaustració de Mendizábal de l'any 1835, les monges de clausura com Lucía Caram depenen directament de la Santa Seu. En el punt 11 de la instrucció *Verbi sponsa* llegim: «La vida íntegrament contemplativa, per ser considerada com a clausura papal, ha d'estar ordenada únicament i totalment a aconseguir la unió amb Déu en la contemplació. Un institut és considerat de vida íntegrament contemplativa si els seus membres orienten tota l'activitat interior i exterior a la constant i intensa recerca de la unió amb Déu; si exclou compromisos externs i directes d'apostolat, encara que sigui de manera limitada, i la participació física en esdeveniments i ministeris de la comunitat eclesial (...); posa en pràctica la separació del món de manera concreta i eficaç, no simplement simbòlica (...).»

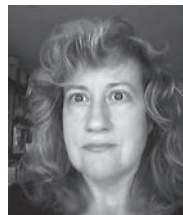
«Em sembla que és molt agosarat dir que el seu claustre és el món», exposa Mn. Jaume Vila. «No dic que les monges hagin d'estar tancades a pany i forrellat, han de sortir per motius i causes justes, però no pot passar tot el dia, o bona part del dia, pel carrer i sent el centre d'atenció.»

«L'opció de sor Lucía Caram pels pobres, pels necessitats i pels marginats és molt evangèlica, però la vida contemplativa és una altra cosa», afegeix el delegat de Vida Consagrada del bisbat Urgell. És més, creu que la reunió de sor Lucía Caram al Vaticà amb el franciscà José Rodríguez Car-

Sor Lucía Caram ha estat reconeguda com a Catalana de l'Any 2014.

La veu que clama

Mercè Gras
Historiadora

A casa nostra la participació de l'Església en la res pública, en el bé comú, té unes fondes arrels. En el segle XI l'abat Oliba, bisbe de Vic, va promoure la pau i treva de Déu, que va anar limitant les lluites feudals i l'espòli a què es veien sotmesos els pagesos per part dels nobles i els senyors de la guerra. En l'Antic Règim les arbitriarietats d'una justícia sovint massa expeditiva trobaren el seu fre en el dret d'asil, que garantia la immunitat dels perseguits refugiats en sagrat. Termes que sentim quotidianament avui dia, com risc d'exclusió social, marginació, dependència..., qüestions que el malmès i desmuntat estat del benestar sembla que ara amb prou feines pot afrontar, han comptat tradicionalment amb la tasca social de l'Església: les pies almoines medievals, els hospitals i cases de Misericòrdia, el plat dels pobres vergonyants, i fins i tot l'olla dels pobres. Mentre els privilegiats preferien mirar a una altra banda, homes i dones d'Església feien mans i mànigues per procurar auxiliar els més necessitats. La implicació de les dones en l'assistència altruista als desfavorits i malalts ha estat una constant en la història de l'Església catalana: beguines i

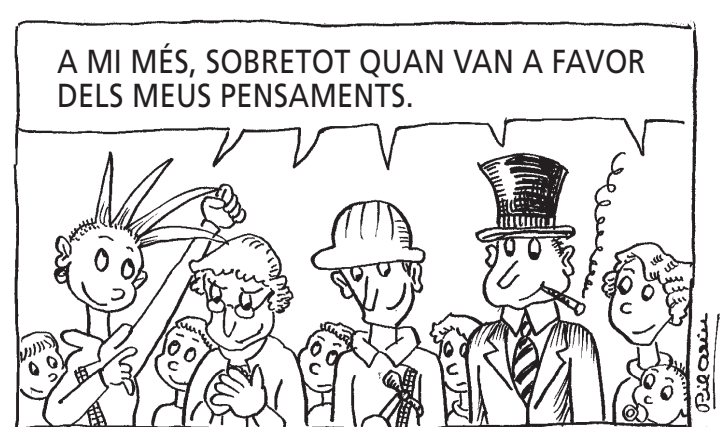
beates laiques que vivien en petites comunitats floriren a les nostres ciutats a l'època medieval i moderna. Des del Concili de Trento les autoritats eclesiàstiques van imposar la clausura i regles religioses a les dones que triaven una vida espiritual. Malgrat aquest tancament claustral, el parlador dels convents en molts moments esdevingué un cenacle de tertúlies, i un lloc on la dona monja, autònoma de la seva família, podia gaudir d'una notable influència social: no foren poques les que foren conselleres de dirigents del moment. Allà on no arribava la seva veu arribaven les seves paraules: es calcula que Teresa de Jesús va arribar a escriure al voltant de 15.000 cartes. A partir del segle XVII, i de forma senyera en el segle XIX, sorgeix i es consolida l'activisme femení dins l'Església en el camp de l'educació, la sanitat i l'assistència als desvalguts. Religioses fundadores, reformadores, que han escrit des de la cel·la, que han tingut alguna cosa a dir, han hagut d'enfrontar-se amb els poderosos per fer-se escoltar. L'apetència del poder per controlar la veu femenina ha estat una constant al llarg del temps: savis, bisbes, inquisidors i nobles han sotmès les monges a interrogatoris capciosos, procurant trobar les seves contradiccions, l'heterodòxia, la feblesa que permetés recloure-les i oblidar-les, relegant-les allà on no fessin nosa i fossin definitivament invisibles.

ballo, secretari de la Congregació per als Instituts de Vida Consagrada i les Societats de Vida Apostòlica, va ser educada, això sí, però posant les coses clares sobre la taula: «Sóc del parer que la van tractar amb delicadesa, sense crits, però ja m'agradaria saber

els detalls de la conversa.»

«El fet d'optar per la vida religiosa em dona un gran marge de llibertat que em permet restar alliberada per a les persones», expressa sor Lucía Caram, «la renúncia a una família pròpia és precisament per restar oberta

a tothom». I afegeix: «El meu model és Jesús, que es va involucrar i va promoure un nou ordre social i polític, però no va militar en cap partit, i com que va incomodar el sistema se'l van carregar, tant el poder polític com el religiós.»

Francesc visita Sarajevo com a «pelegrí de pau i del diàleg»

El Papa arriba a la capital de Bòsnia-Hercegovina en viatge apostòlic

ACI
Sarajevo

El dissabte 6 de juny el Papa va fer una intensa visita a Sarajevo, la capital de Bòsnia-Hercegovina, un país amb profundes divisions ètniques i religioses. El lema de la visita va ser «La pau sigui amb vosaltres», per la qual cosa Francesc va reafirmar que arribava al país com a «pelegrí de pau i del diàleg».

El Pontífex va destacar que enmig de la «cruïlla de cultures, nacions i religions» que viu Bòsnia-Hercegovina, «cal un diàleg pacient i confiat perquè les persones, les famílies i les comunitats puguin transmetre els valors de la seva pròpia cultura i acollir el que hi ha de bo en l'experiència dels altres». D'aquesta manera, va afegir, «és possible guarir les greus ferides del passat recent i mirar cap al futur amb esperança, i enfrontar-se amb el cor lliure de temors i rancúnies als problemes quotidians que tota comunitat civilitzada ha d'afrontar».

Francesc va subratllar que les autoritats polítiques tenen «la tasca noble de ser els primers servidors de les seves comunitats amb una activitat que protegeixi els drets fonamentals de la persona». També va assegurar que «l'Església participa en la feina de reconstrucció material i moral de Bòsnia-Hercegovina, tot compartint les seves alegries i preocupacions, desitjosa de manifestar amb decisió la seva proximitat amb els pobres i necessitats».

A la missa que va presidir Francesc a l'estadi de Koševo, amb uns 60.000 assistents, va encoratjar a ser «artesans de la pau». «La pau és obra de la justícia, una justícia practicada i viscuda. El Nou Testament ens ensenya que el ple acompliment de la justícia és estimar el proïsme com a tu mateix.» Segons el Pontífex, «quan nosaltres seguim aquest manament, com canvien les coses! Perquè canviem nosaltres! Aquesta persona, aquest poble, que veiem com a enemic, en realitat té el meu mateix rostre, el meu mateix cor, la meua mateixa ànima. Llavors l'autèntica justícia és fer a aquella persona, a aquell poble, el que m'agradaria que em fessin a mi».

El Bisbe de Roma va posar en relleu que la pau «és el somni de Déu, és el projecte de Déu per a la humanitat, per a la història. El desig de pau i el compromís per construir-la contrasten amb el fet que en el món hi ha nombrosos conflictes armats. És una mena de tercera guerra mundial combatuda "per parts"».

Francesc va lamentar que hi ha els qui fomenten la confrontació «entre les diferents cultures i civilitzacions, i també els qui especulen amb les guerres per vendre armes. Però la guerra vol dir infants, dones i gent gran als camps de refugiats; desplaçaments forçats; cases, carrers, fàbriques destruïts; vides truncades». Per això, va indicar que «avui s'eleva un cop més en aquesta ciutat el crit del poble de Déu i de tots els

homes i dones de bona voluntat: mai més la guerra!».

El Papa va advertir que la pau no «depèn només de nosaltres. La pau és un do de Déu perquè Ell pot imprimir aquestes actituds en els nostres cors i en la nostra carn, i fer de nosaltres veritables instruments de la seva pau. (...) Només si es deixa reconciliar amb Déu, l'home pot arribar a ser constructor de pau».

Francesc també es va trobar amb sacerdots, religiosos, religioses i semi-

naristes a la catedral del Sagrat Cor de Jesús, on un sacerdot i dos religiosos van compartir el seu testimoni de fidelitat a Crist i a l'Església en la persecució als cristians, durant la dècada del 1990.

Els testimonis van commoure tant el Papa, que va decidir improvisar el seu discurs i parlar sobre el paper dels cristians «màrtirs» que van sobreviure a les tortures durant la guerra de Bòsnia. Va lamentar que moltes vegades «l'esperit del món ens fa oblidar el sofriment dels nostres avantpassats» i va animar

a reprendre «la memòria per fer la pau. De les paraules que han dit me n'ha quedat al cor una de repetida: perdó. Un home o una dona que es consagra a servei del Senyor i no sap perdonar, no serveix».

El Pontífex va acabar assenyalant que la de Bòsnia-Hercegovina durant la guerra «ha estat una història de crueltat. (...) Feu sempre el contrari de la crueltat. Tingueu actituds de tendresa, de germanor, de perdó i porteu la creu de Crist».

Església en sortida

«Església, servidora dels pobres»

Esther
Borrego
Linares

L'altre dia em va caure a les mans el llibret *Església, servidora dels pobres*, una instrucció apostòlica de la Conferència Episcopal Espanyola. Estava datat el 24 d'abril a Àvila. Com que enguany és el V centenari del naixement de la meua estimada amiga Teresa de Jesús, vaig pensar que era un bon senyal.

El document comença fent una anàlisi breu de la situació social actual i que no pot deixar d'interpel·lar-nos: famílies afectades per la crisi econòmica a causa en gran part de la manca de polítiques de suport a la família; joves en atur i persones en edat laboral amb molt poques possibilitats de reincorporar-se a l'activitat; molts infants que no compten amb un ambient adient o ancians que són oblidats per les seves famílies i fins i tot per la societat.

Tracta el tema de la corrupció que, sent sempre greu en situacions en què hi ha una gran part de la població que pateix les conseqüències de la mala gestió, resulta en paraules del document «una conducta èticament reprovable i un pecat greu». Considerant, a més, que els governants han de treballar pel bé comú.

En el document hi trobem unes «propostes esperançadores des de la fe» que s'inicien amb l'afirmació que

hi ha la «necessitat d'aixecar la mirada i acudir a Déu perquè Ell ens inspire» i fer referència a l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*. Aquí el Papa ens recorda que la «política és una vocació altíssima, és una de les formes més precioses de la caritat, perquè cerca el bé comú».

El mateix que ens deia Teresa fa 500 anys, i encara no ens ho acabem de creure: «...no miran que aquells bienes no son suyos, sino que se los dio Dios como a mayordomos suyos para que lo compartan con los pobres...»

La instrucció apostòlica acaba amb unes conclusions que s'inicien amb una frase que m'alegro de llegir per la seva valentia i pel seu contingut. «Demaneu perdó pels moments en què no hem sabut respondre ràpidament als clams dels més febles i necessitats.» Malgrat que una gran part de l'Església ha sabut estar al costat dels més desfavorits en el dia a dia, no sempre s'ha treballat per estar als llocs en què es poden canviar les estructures, treballant pel bé comú.

Com ens recorda Francesc, «tots els cristians estem cridats a tenir cura dels més febles de la terra» allà on som i desenvolupem la nostra activitat.

Torna la Nit

Dimecres 17 de juny

A les 19.30h projecció del documental
«Camino a la escuela», al cinema Comèdia

A les 21h IV sopar solidari a l'Hotel Avenida Palace
Gran Via de les Corts Catalanes 605, Barcelona

Preu: 45 Euros

"la Caixa" ES02 2100 1334 91 0200076078

A l'hora de fer l'ingrés poseu nom, cognom i telèfon

Per a més informació: 934 092 770 / lanit@radioestel.com / lanit@catalunyacristiana.cat

 RàdioEstel
CatalunyaCristiana

Club+amics

El Papa demana continuar el camí del perdó i de la reconciliació

Manté una trobada ecumènica i interreligiosa

ACI
Sarajevo

El papa Francesc va encoratjar els líders religiosos a continuar el camí del perdó i la reconciliació en una trobada ecumènica i interreligiosa feta al Centre Estudiantil Franciscà Internacional. Dels 3,8 milions d'habitants de Bòsnia i Hercegovina, el 40% són musulmans (bosnians), el 40% ortodoxos (serbis) i el 15% catòlics (croates).

En el seu missatge, Francesc va recomençar que «encara queda molt camí per recórrer. Però no ens deixem desanimar per les dificultats i continuem amb perseverança pel camí del perdó i de la reconciliació. En fer justa memòria del passat, evitem els retrets i les recriminacions; deixem-nos purificar per Déu, que ens dona el present i el futur. Ell és el nostre futur: Ell és font última de la pau». El Pontífex va expressar la seva alegria per haver participat en aquesta trobada i la va qualificar com «un signe d'un desig comú de fraternitat i de pau. Dona fe d'una amistat que s'ha anat construint al llarg del temps i que ja viu en la convivència i la col·laboració quotidianes. Estar aquí ja és un "missatge" d'aquest diàleg que tots busquem i pel qual treballem».

El Papa va subratllar que «el diàleg interreligiós és una "conversa sobre la vida humana". En ell es comparteix el dia a dia de la vida concreta, en els seus goigs i les seves tristeses, amb les seves angoixes i les seves esperances; s'assumeixen responsabilitats comunes; es projecta un futur millor per a tots. En el diàleg es reconeix i es desenvolupa una convergència espiritual, que unifica y ajuda a promoure els valors morals, la justícia, la llibertat i la pau. El diàleg és una escola d'humanitat i un factor d'unitat, que ajuda a construir una societat fundada en la tolerància i el respecte mutu».

Segons el Pontífex, el diàleg interreligiós «s'hauria d'estendre a tots els creients, i involucrar-hi les diferents esferes de la societat civil». En aquest sentit, va fer una crida especial als joves. Perquè aquest diàleg sigui autèntic i eficaç, va comentar, «es pressuposa una identitat formada» perquè en cas contrari «el diàleg és inútil o perjudicial». Igualment va assenyalar que Sarajevo «avui, amb la seva varietat de pobles, cultures i religions, pot arribar a ser novament signe d'unitat, lloc en el qual la diversitat no representi cap amenaça, sinó una riquesa i una oportunitat per créixer junts. (...) Aquesta terra pot convertir-se en un missatge: donar fe que és possible viure l'un al costat de l'altre, en la diferència però en la humanitat comuna, i construir junts un futur de pau i de germanor».

Francesc i els joves

«Qui parla de pau i afavoreix la guerra és un hipòcrita.» Ho va dir Francesc en una trobada amb joves al Centre Juvenil Diocesà Sant Joan Pau II, on va

denunciar novament el tràfic d'armes, i que va suposar l'última activitat que va realitzar a Sarajevo.

El Pontífex tenia un discurs preparat, però va preferir lliurar el text perquè fos difós i així poder respondre a les preguntes que li van formular tres joves. En la propera qüestió, va aconsellar rebutjar els continguts mediàtics vulgars i va exhortar els responsables dels mitjans de comunicació a produir programes amb valors.

Les altres dues preguntes van ser so-

bre l'amor i la pau. El Papa va explicar que els joves «no volen destrucció ni fer-se enemics els uns dels altres, volen caminar junts i això és gran. De vosaltres espero honestat entre el que penseu, el que sentiu i el que feu. El contrari s'anomena hipocresia». Francesc va subratllar que la joventut actual dels Balcans és «la primera generació de després de la guerra. De vosaltres espero unió, que es pugui anar d'una banda a l'altra en els ponts. Això és fraternitat».

D'altra banda, de tornada a Roma,

en una roda de premsa a l'avió papal, el Pontífex va afirmar que la comissió vaticana que estudia les suposades aparicions marianes a Medjugorje «ha fet una bona feina».

El març del 2010, sota el pontificat de Benet XVI, la Congregació per a la Doctrina de la Fe va crear la Comissió internacional d'investigació sobre Medjugorje, presidida pel cardenal Camillo Ruini. La darrera reunió d'aquesta comissió va tenir lloc el 17 de gener del 2014.

La visita del Papa en clau franciscana

Fra Davor Dominović
Secretari de la Província franciscana de Santa Creu (Bòsnia i Hercegovina)

El dia 6 de juny del 2015 va ser un dia molt alegre, sobretot per a nosaltres catòlics, però també per a tots aquells homes de bona voluntat a Bòsnia i Hercegovina. Ens va venir a visitar l'hoste més estimat i desitjat en aquestes terres: el papa Francesc. Com ell mateix va subratllar, aquesta visita va ser multifuncional: en primer lloc fortificar i donar suport en la fe als catòlics, donar suport al procés de reconciliació a totes les nacionalitats a Bòsnia i Hercegovina, i transmetre el missatge de pau.

Per a nosaltres, frares franciscans, un dels moments més emotius del viatge va ser la visita que el Sant Pare va fer al Centre Franciscà Internacional d'estudiants, on va mantenir una trobada amb els representants de diferents religions. Com he dit, va ser un acte, per a nosaltres, molt especial, perquè en aquest lloc tenim la Cúria Provincial i el convent franciscà de Santa Creu. Vam viure la visita del papa Francesc com un reconeixement per part de la

Santa Seu a tota la feina pastoral, cultural i social que fem en aquestes terres des de fa més de 700 anys.

A l'Aula de Sant Francesc, on va tenir lloc la trobada, hi havia més de 200 representants de les quatre religions majoritàries de Bòsnia i Hercegovina: jueus, catòlics, cristians ortodoxos i musulmans. Després de la salutació inicial, es va procedir als discursos. Per part catòlica, va ser l'arquebisbe de Sarajevo, cardenal Vinko Puljic, l'encarregat de pronunciar unes paraules.

Tots els ponents van mostrar una gran alegria per la presència del Papa i li van demanar ajuda i suport en el camí cap a un futur de pau tots junts. El Papa, en el seu discurs als representants de diferents religions, va subratllar que les religions i els seus líders tenen una gran responsabilitat per a la construcció de la pau en aquestes terres.

Aquesta visita del Sant Pare a la nostra terra i a la nostra capital ha estat un esdeveniment molt alegre i encoratjador. La presència del Papa ens ha unit molt a tots els ciutadans d'aquesta terra i ens ha mostrat una altra vegada que junts podem fer coses molt bones. Tant de bo que aquesta visita històrica del Sant Pare sigui definitiva per posar fi a les diferències que encara ens separen i ens esforcem a buscar sempre el que més ens uneix! Pau i bé!

«L'educació és per a nosaltres una prioritat»

Gna. Emilia González, nova superiora general de Puresa de Maria

Samuel Gutiérrez

Mares i educadores. Aquest és el carisma que des de fa més de 100 anys guia la Congregació de Religioses Puresa de Maria. Fundades el 1874 per la mallorquina Alberta Jiménez, avui compten amb gairebé 300 germanes presents en tres continents: Amèrica, Àfrica i Europa. Des de fa anys tenen el noviciat a Sant Cugat del Vallès, on el mes d'abril passat van celebrar el Capítol General. Hi va ser escollida la Gna. Emilia González (Tejerina, 1951) com a nova superiora general per als propers sis anys.

Com afronta el desafiament de dirigir la congregació de Puresa de Maria els propers sis anys?

És un desafiament que portarà una mica de tot: alegries i creu. He mirat d'afrontar aquesta nova missió amb pau, serenitat i amb una gran confiança en el Senyor. D'Ell ve tota la força, de la meua banda només desitjo ser un simple instrument en les seves mans. El que l'Esperit necessita és que el deixem actuar i això és el que voldria fer: no posar-li obstacles, escoltar-lo molt a través de la pregària i de les germanes, que també són la seva veu.

Què li ha demanat el Capítol General? Quins són avui els reptes principals que tenen entre mans?

Enguany totes les comunitats hem treballat l'exhortació *Evangelii gaudium*, que, juntament amb les propostes de les germanes, ha estat el rerefons de la nostra tasca capitular. Després de pregar i reflexionar molt, se m'ha demanat que juntament amb les germanes del Consell ajudi a impulsar els objectius institucionals següents: obrir-nos al dinamisme del carisma; renovar la nostra trobada personal amb Déu; revitalitzar la fraternitat; sortir de la pròpia comoditat i gosar arribar a totes les perifèries que necessiten la llum de l'Evangeli...

Els desafiaments són enormes...

Sí, i no volem que només quedin en paraules boniques. Cadascun d'aquests objectius es desplega en processos, iniciatives, estudis, propostes, accions i, sobretot, requereix el do del discerniment espiritual. D'aquesta manera desitgem que no només les germanes, sinó tota persona que participa del nostre carisma s'impregni de la nostra espiritualitat i contribueixi a posar el seu granet de sorra en la nova evangelització que el Papa desitja que es faci al nostre món.

Cridades a ser educadores i mares... Aquest carisma és avui especialment necessari?

La família «és la primera escola d'amor i la més important», afirmava sant Joan Pau II. S'hi aprenen els valors que ajuden el nen i el jove a viure plenament la vida. Actualment molts nens i joves no tenen aquesta primera escola. Els uns perquè el treball dels pares els impedeix tenir temps per als seus fills, els altres perquè viuen en famílies desestructurades. Qui podrà

donar-los, llavors, aquells valors per créixer forts? A través de l'educació ens hi sentim compromeses. D'altra banda, Benet XVI parlava d'«emergència educativa». Educar, doncs, és una prioritat perquè també està en joc la concepció de l'home. L'educació és, a més, una de les millors plataformes que té l'Església per evangelitzar.

Què entén per educar?

Educar és treure de cada persona el millor que té a dins. És fer créixer el que el Creador ha posat ja en germen. Per això, ser educadores és ser unes professionals de la paciència, de l'amor i de l'esperança. A mi m'agrada comparar-ho amb el treball del camp. Un arbre, per ser alt i fort, necessita que els raigs de sol l'acaronin, que la pluja suau amari la terra, però també, el vent i la tempesta perquè les arrels es clavin al terra i el sostinguin. La funció del llaurador, diguem, de l'educador, és regar, tenir cura, acompanyar, preparar el terreny i això requereix paciència i esperança. I en tot posar-hi molt d'amor. Qui no necessita en la seva vida sentir-se estimat i valorat? En el camí de creixement, el nen i el jove ho necessiten més encara per arribar a ser aquells homes i dones amb els quals ha somiat Déu i necessita la nostra societat.

Com s'actualitza la crida a ser contemplatives en l'acció?

Jesús va cridar els seus perquè «estiguessin amb Ell i per enviar-los a predicar» (Mc 3,13-15). L'acció i la contemplació són les dues cares d'una mateixa moneda. Tota persona enamorada necessita temps per estar amb qui estima. Però no pot quedar-s'hi. Jesús mateix llança els deixebles a la missió. Ser «contemplatius en l'acció» només és possible si abans ens hem deixat mi-

«El nostre carisma ens empeny a ser professionals de la paciència, de l'amor i de l'esperança»

rar per Ell, si hem sentit que els seus ulls ens miren amb tendresa i ens impulsen a mirar els altres com som mirades. Necessitem dibuixar al nostre cor els trets del Pare per poder reconèixer-los en els seus fills. Santa Teresa de Jesús ens deia que cal ser Marta i Maria, i el nostre papa Francesc, «persones que pregunten i treballen».

És difícil aconseguir l'equilibri?

Sí que ho és! Perquè la nostra societat valora el fer, el que es produeix, i nosaltres en formem part. De tant en tant, a la nostra jornada, cal aturar-nos per tornar a Jesucrist i demanar-li que ens concedeixi ulls nous, mirada nova, llum nova, per tornar a la nostra feina amb més força. La nostra fundadora, Mare Alberta, ja en la seva època va dur a terme una gran multiplicitat d'activitats. Els seus contemporanis l'admiraven, entre altres coses, pel seu equilibri, fruit d'una vida interior profunda. I és que quan la vida es viu des de dins i s'experimenta que som habitats per Algú, tot en nosaltres s'unifica i es torna harmoniós. Aquest és el nostre repte: viure des del centre, és a dir, des de Jesucrist. I aquesta manera de viure l'aprenem de Maria, Mare i educadora de Jesús.

La congregació creix, ja són gairebé 300 germanes i obres arreu

del món. A Catalunya, són una de les poques congregacions religioses que té novícies joves, i algunes nascudes aquí. Quin és el secret d'aquest floriment vocacional?

Quan es pregunta a les novícies per què han escollit la nostra congregació, la resposta majoritària és que som alegres. El mateix papa Francesc diu que la trobada amb Jesús produeix alegria. Nosaltres ens sentim cridades i enviades per Jesús a participar de la seva missió i això ens omple d'alegria i ens genera il·lusió en tot el que fem.

Ha estat escollida superiora general en l'Any de la Vida Consagrada, així com en el pontificat del primer Papa jesuïta de la història. Què necessita renovar la vida consagrada per ser fidel a l'Evangeli?

Els religiosos dins del nostre món representem un nombre molt petit. Tenim la responsabilitat de ser «el llevat» en la massa. I perquè actui bé necessita temps en contacte amb ella. El Papa ens dona la resposta a aquesta pregunta: que anem a tothom, especialment a les perifèries existencials. Demana que parem les orelles molt bé perquè puguem sentir el clam dels nostres germans i portem la misericòrdia i la tendresa de Déu al seu estimat món. La vida consagrada, per ser fidel a l'Evangeli, ha de ser viscuda, com també diu el Papa, amb agraïment i passió; no permetre que la rutina i el cansament puguin envair-la; renovar cada dia el primer amor. També cal mirar el futur amb esperança i estar convençuts que l'Esperit de Jesús continua present i actua en nosaltres. Per això, hem de sortir de la pròpia comoditat i gosar arribar a les persones, i esdevenir així experts en comunió.

Opinió

El després de la mort de l'home i de la bèstia, segons Cohèlet

Teresa Solà
Doctora en
Teologia bíblica

El Cohèlet en 3,16-4,3 reflexiona d'una manera sorprenent sobre l'experiència de la mort que ho anorrea tot, homes i bèsties. Però aquesta esfereïdora realitat també és expressada per la doctrina clàssica bíblica del *xeol*, una vida en el més enllà buida, una vida letàrgica, lloc de solitud i d'absència de Déu. L'autor observa agudament que la mort en si mateixa és contradictòria com la vida: uniformitat de destí per a justos i malvats, per a l'home i la bèstia. Però el Cohèlet no s'abandona al crit de protesta rauca de Job, sinó a una serena lamentació sobre l'animalsca misèria dels éssers humans. Val la pena prestar atenció a aquest colpidor text que trenca molts motllos de les formulacions tradicionals bíbliques i extrabíbliques.

S'ha de llegir aquest text en la seva nua doctrina lliure dels nostres presupòsits dogmàtics o metafísics, de les nostres ànsies apologètiques. Només així es pot copsar la seva original capacitat d'evocar la més pura ortodòxia anticotestamentària mostrant-ne, però, la insuficiència. En anteriors col·laboracions ja he fet notar que la primera qualitat pedagògica de Cohèlet és la invitació constant adreçada als seus destinataris a pensar per si mateixos. També aquí podem dir: comunicar és una necessitat, escoltar una virtut. Les creences comunes o rebudes per herència que no suporten l'examen de la raó, il·luminades o no per la fe, s'han de refusar, diu aquest inquiet i gran creient de l'Antic Testament.

Sovint s'ha volgut fer del Cohèlet un predecessor de Voltaire. Però el nostre autor és més aviat un home de tots els temps, no se'l pot circumscriure a un temps determinat. Les seves veritats particulars formen una veritat total. No és un escèptic: col·loca l'home en el seu lloc en l'esfera de Déu. Denuncia els sofismes i predica el *Deus absconditus*, com ho fa Job. Abans i després de la revelació, el Déu de l'Antic Testament és el Déu del silenci. La convicció del Cohèlet és que l'home ha de confessar els límits de la recerca i la pròpia impotència davant les qüestions últimes.

La reacció d'Israel davant la realitat de la mort era ben diferent de la que experimenta l'home modern. El que verament impressionava els jueus de l'Antic Testament no era tant el fet incontrovertible que tots els humans han de morir, sinó la irrupció d'aquesta rea-

litat ominosa en els dominis de la vida. El poder destructiu de la mort era vist i sentit, com llegim en els salms, fins en els nivells més pregons de l'existència, perquè tot deteriorament de la vida física, social i moral (malaltia, captiveris, fam i set, opressió física o moral) ja era vist, així ho diuen repetidament els salms, com una mena de mort.

Per al Cohèlet la mort no pertany a l'àmbit de la creació. No és cap potència ordenadora: és simplement quelcom que s'esdevé; per tant és essencialment ambigua. Pot ser amarga i pot ser «dolça», com la descriu el Siràcida: «Oh mort, que n'és d'amarg el teu record per al que viu tranquil amb els seus béns, per a l'home sense neguits, que prospera en tot i que té salut per fruir dels plaers! Oh mort, que dolça és la teva sentència per a l'home derrotat i sense forces, per a l'home vell i malalt» (41,1-2)

La necessitat de morir només es planteja com a ver problema cognoscitiu quan comença a esquarterar-se la confiança en una vida totalment pendent de Déu.

Per al Cohèlet la «prova» de la mort revela la nostra vera naturalesa: la de ser animals. L'autor escull volgutament

La necessitat de morir només es planteja com a ver problema cognoscitiu quan comença a esquarterar-se la confiança en una vida totalment pendent de Déu

una construcció forçada, per crear una assonància, irreproducible en la versió, entre l'home i l'animal: el mateix so, la mateixa realitat, el mateix destí (*séhem behemah lahem*): «Aquests per si mateixos són animals.» És com si diguéssim que la mort il·lumina l'essència i l'existència de l'home. La comparació entre l'home i l'animal és freqüent en la Bíblia, però amb una diferència substancial respecte el Cohèlet. Generalment la confrontació es fa per exaltar la superioritat de l'home: «Què és l'home perquè te'n recordis sol·lícitament? Gairebé l'has fet Déu, l'has coronat de glòria i majestat» (Sl 8,5-6).

En Coh 3,18-22 s'afirma, doncs, que els homes i les bèsties tenen el mateix destí: la mort, estan dirigits a la mateixa demora: «Tot ha sortit de la pols i a la pols torna tot» (3,20). Existeix, per tant, el fet inconfutable de la mort, un límit que ningú no pot infringir.

Sabem, però, per Coh 12,7, que l'alè de l'home retorna a Déu: «Abans que la pols no torni a la terra, el lloc d'on era i l'alè de vida retorni a Déu, ell que li havia donat.» Tot acaba amb la mort? Què es pot dir del més enllà? Aquests interrogants escanyen Cohèlet. Certament que a 12,7 ha volgut obrir l'esperança, que tímidament havia expressat a 3,21: «Qui sap si l'alè de vida de l'home puja cap amunt mentre que l'alè de vida de les bèsties baixa avall, cap a la terra?»

Sigui el que sigui, Cohèlet adopta i adapta a la seva fe idees i especulacions que circulaven en el món hel·lènic. Tenim, per exemple, Eurípides que en la seva obra *Crisip* afirma: «El que ve de la terra retorna a la terra, el que procedeix d'una semença etèria retorna als espais celestes.» Una afirmació que s'ha de posar sens dubte en relació amb la creença platònica en la immortalitat de l'ànima.

«Fills estimats!, també avui estic amb vosaltres i amb joia us convido a tots: pregueu i creieu en el poder de la pregària. Obriu els vostres cors per tal que Déu us ompli amb el seu amor i sigueu joia per als altres. El vostre testimoni serà poderós i tot el que feu estarà teixit amb la tendresa de Déu. Gràcies per haver respost a la meua crida!»

Missatge de la Reina de la Pau, 25 de maig del 2015

Subscripció bimestral gratuïta *Eco Mª Reina de la Pau*: «Amics de Medjugorje»
C/ Sant Ignasi, 26 -1r - 08700 IGUALADA; Edició en castellà: C/ Mare de Déu dels Àngels, 32 - 08221 Terrassa (Barcelona)
Comandes llibres: hijosdemedjugorjeespana@gmail.com - Tel. 629 792 849 / 676 059 594
www.mensajerosdelareinadelapaz.org www.virgendemedjugorje.org

Punt de vista

Fernando CorderoReligiós dels Sagrats Cors i periodista
fernandocorderoscc@gmail.com

La cruïlla de la interioritat

Des que m'ha caigut a les mans l'última novel·la de Josep Otón, *Laberintia*, he aprofundit en la imatge del laberint com a viatge a l'interior d'un mateix, cap al seu propi cor. Transitar pel laberint pot ser un exercici de recolliment que permet reflexionar sobre la pròpia existència. Descobrir-ne el centre, el que realment ens mou i ens sosté. Recórrer el laberint ens pot portar cap endavant o cap enrere. No hi fa res, en el moment menys imprevist aconseguirem el centre que ens pot transformar.

Inevitablement, aquesta lectura comporta el pelegrinatge al «laberint interior» de cadascú, amb l'art de saber utilitzar la fluïdesa narrativa amb una sèrie d'aventures que presenten de fons temes com la veritat, la por a la qual s'al·ludeix com si es tractés d'un drac, la intransigència i la dignitat de l'ésser humà.

Quan un s'entusiasma amb alguna cosa, inevitablement la comunica. En moments diferents, tinc la sort de compartir moltes hores amb els meus companys professors al Col·legi Pare Damià SS.CC. Arran d'explicar el que llegia, Montse Serra, professora de català, em va parlar d'un literat que també havia aprofundit en aquesta metàfora del laberint: Salvador Espriu. El seu laberint és metàfora d'una escriptura que s'eleva en espiral en el camí de constitució del mateix subjecte en cerca de la veritat. Però Espriu arriba un moment que topa amb una paret. Amic dels monjos de Montserrat, amant fins i tot del cicle litúrgic, la mort i la resurrecció de Jesús li són molt difícils d'assumir. Descobrim-ho:

«Però jo, que sabia el cant secret de l'aigua,

*les lloances del foc, de la gleva i del vent,
sóc endinsat en obscura presó,
vaig davallar per esglaons de pedra
al clos recinte de Ilises parets
i avanço sol a l'esglai del llarg crit
que deia per les voltes el meu nom.»*

Que dur que pot ser accedir al «clos recinte», en la soledat d'una obscura presó! Que dur que el laberint d'esglaons de pedra ens impedeixi arribar al centre de la trobada amb qui més ens estima! Com Maria Magdalena al laberint del dolor, el Senyor Ressuscitat ens treu de la por, de l'absurditat, de l'angoixa estèril i de la memòria congelada en un blanc i negre que va passar, per donar-nos l'oportunitat d'acolorir d'alegria profunda el misteri de la interioritat que ens entronca amb el Cor de Déu.

Saber escoltar

Joan Guiteras i VilanovaDegà del Capítol Catedral
de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

De la A a la Z

El Dr. Jordi Sans Vila, que ha estat catedràtic de Pedagogia a la Universitat Pontifícia de Salamanca i que m'ajudà molt en la meua formació sacerdotal, acaba de publicar *El libro de las voces y los ecos* (Ediciones Sígueme). Una obra pulcra, plena de grans detalls, dotada d'un estil directe i veritablement entenedora. Les obres d'aquest professor són clares i agudes. Tenen l'avantatge que ajuden a mirar molts detalls de la vida que ens passen inadvertits. Són fruit d'una mirada subtil sobre les persones, els esdeveniments i les coses.

L'autor explica que, fa anys, una noia anomenada Lluïsa li va escriure per tal que li indiqués un bon dic-

cionari etimològic que fos senzill i fàcil de manejar. «En no trobar-ne cap amb aquestes característiques, em vaig posar a escriure'n un.» A mossèn Jordi li agraden aquestes anècdotes. No sé si les inventa per agilitzar els escrits o són veritat. Coses de la literatura! Llicències permeses als bons escriptors.

Quin és el contingut d'aquest llibre? Un conjunt de paraules que plauen a l'autor i que estan ordenades segons l'abecedari. No sé si vaig errat, però considero que aquest diccionari està escrit arran de la vida del seu autor. L'obra no és llarga. Això no obstant, s'ha de llegir a poc a poc, potser una paraula cada dia. Com un llibre de capçalera. Llegir-lo de pressa no cal: s'esbravaria el to reflexiu —contemplatiu— que conté.

Mossèn Jordi dona un consell final: «No s'han de llegir moltes paraules al mateix temps. Les paraules, com els infants, tenen un mal despertar si no es fa a poc a poc, suaument, amb tendresa.» Recomanem vivament *El libro de las voces y los ecos*.

A propòsit de...

P-J Ynaraja Capellà del Montanya
ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net

Corb

Des de petit conec aquesta au. Tot i que de fa temps que conec la dita popular «*cria cuervos y te sacarán los ojos*», no m'han fet mai por, ni aversió, potser perquè fa uns anys, eren les úniques aus grans que podia veure solcar l'espai. Afortunadament avui les coses han canviat i en veig altres de més grans i de vol majestuós.

El poble jueu considera el corb un animal impur, potser perquè és omnívor i perquè també menja animals morts. Ara bé, l'aversió no arriba al que es té pel porc, exemple del més menyspreable que us pugueu imaginar. No us estranyaran, doncs, algunes de les referències, d'alguna manera simpàtiques, que la Bíblia en fa. N'esmento tres.

En primer lloc cito el Càntic. A 5,11-12 l'estimat diu: «El seu cap és or finíssim, els seus rulls, tanys de palmera, negres com el corb. Els seus ulls són coloms al costat dels rierols...» Quan un llegeix aquesta descripció pensa en tantes pelusseres, i semipelusseres, que observa en testes de certs esportistes i cantants. Indubtablement, si he de triar, em quedo amb les del text sagrat.

El primer lloc on s'esmenta l'animal és al Gènesi. Noè creu que el Diluvi ha acabat, deixa anar un corb que va i ve. El seu missatge no és gens eloqüent, per això hi envia un colom (Gn 8,7). El text no qualifica, ni fred ni calor, però recorda aquest animal, val més això que res.

La menció que m'agrada més és la que apareix a 1R 17,2-9, diu així: «El Senyor va comunicar la seva paraula a Elies. Li digué: «Vés-te'n d'aquí cap a l'orient i amaga't al torrent de Querit, a l'altra banda del Jordà. Beu aigua del torrent. Jo he ordenat als corbs que t'alimentin.» Ell va fer tal com el Senyor li havia dit: se'n va anar a viure al torrent de Querit, a l'altra banda del Jordà. Els corbs li portaven pa i carn cada matí i cada vespre, i bevia aigua del torrent...»

M'he interessat per aquest ocell. Recordo l'interès per fotografiar-los durant el primer viatge, a Ein Gedi. Aleshores, el rierol límpid d'aquest paratge preciós baixava solitari. A la vora del Salt de David hi veïem volar molts corbs. Vam imaginar que eren descendents dels que van ser signes de la voluntat procedent de Déu, per salvaguardar el gran profeta. Els vam fotografiar il·lusionats. Segurament la soledat i el silenci van preparar Elies per a la vida agitada que se li presentava. És un avançament, Elies al Querit, del Jesús batejat al Jordà, no estaven gaire lluny un lloc de l'altre. El Senyor estava retirat al desert, també en silenci, per a la tasca evangelitzadora que preparava.

He repetit això de soledat i silenci perquè el lector s'aturi a considerar què és més profitós per a la grans gestes, si una cosa o l'altra, música o sigil. I què facilita més que acompanyi la pregària.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Dues monges sota la llum dels focus

Lucía Caram i Teresa Forcades no són les úniques monges que es troben sota la llum dels focus, però sí les que més. Totes dues tenen importants elements en comú, però presenten diferències substancials. La immediatesa de les darreres eleccions en va disparar la projecció en un ambient polèmic. La prestigiosa revista *Vida Nueva* em va demanar opinió sobre aquest tema formulant la pregunta següent: poden els consagrats/des ficar-se en política, i donar suport a opcions ideològiques concretes d'algun partit? La meua resposta publicada va ser la següent: «Què vol dir ficar-se en política? Els programes no són neutres. Ens hi podem situar amb indiferència? És possible el silenci davant de drets humans conculcats i davant de les víctimes? Tres criteris bàsics: fidelitat a la pròpia consciència, discerniment personal i comunitari segons el carisma i la vocació rebuda, i denúncia profètica i constructiva davant l'abús de poder sense entrar ni en el seu joc ni en la seva seducció. En síntesi, seguir aquí i ara Jesús a la llum de l'Evangeli i obrar de manera que res ni ningú no s'anteposi a l'amor de Crist.» Crec que és un encert que no s'hagi aplicat mecànicament el Dret Canònic sinó que s'hagi obert un clima d'escolta i discerniment. L'ètica existencial formal de Karl Rahner em sembla molt més apropiada, ja que se centra a descobrir la voluntat de Déu en cada situació amb ajuda de les normes però més enllà d'elles. D'altra banda, la instrucció *Verbi Sponsa*, que tracta entre altres punts de la clausura, està en revisió. Em crida l'atenció que persones i grups, uns pertanyents a l'Església i uns altres d'aliens, en critiquin el comportament apel·lant que són monges, que són contemplatives, que haurien d'observar la clausura,

Ni els grups que tenen darrere els donen més raó, ni els que tenen al davant els la prenen

desigual. Per exemple, Lucía Caram, proclamada recentment Catalana de l'Any, impulsa una acció social que, actualment, respon a emergències greus. Com que critica el govern de l'Estat, els partits de dretes la volen fer callar. També grups d'esquerra desitgen silenciar-la perquè pensen que l'acció social és el seu patrimoni particular, quan les comunitats cristianes, sense cercar rèdits polítics, estan a l'avantguarda del compromís. Grupuscles diversos pressionen les autoritats eclesials a través d'informes. El seu objectiu: fer-les desaparèixer de l'escenari. N'hi ha que també desitgen mantenir-les-hi per conveniència. Ni els grups que tenen darrere els donen més raó, ni els que tenen al davant els la prenen. Qualsevol discerniment que sigui seriós no es pot plegar a aquests interessos espuris. Caminar sobre la corda del funàmbul és arriscat, però és la seva opció. Molt diferent en tots dos casos. En Lucía, l'acció social. En Teresa, la militància política.

etc. Els preocupa la seva vida de pregària, la seva vida comunitària en fraternitat...? No. Fan servir aquests arguments per fer-les callar, perquè no els agrada el que són ni el que diuen. Com a dones i com a independents, desperten fil·lies i fòbies. Les seves denúncies socials són acollides de manera

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Un dia als peus de la Moreneta

La història que ara us explicaré va començar fa uns mesos quan, al taller de l'Obra Social Santa Lluïsa de Marillac, els homes i les dones del centre de dia van respondre a la meua petició de fer un quadre de santa Teresa de Jesús, amb motiu del V Centenari del seu naixement. Ja havien fet altres obres d'art amb matèria de reciclatge. En aquest cas amb els envasos de cafè de diferents colors. És una tasca que requereix treball en equip i que un artista li doni forma. Dibuixada una imatge de la santa en un paper de grans dimensions s'havia d'anar omplint amb els envasos, després d'una elaboració llarga i costosa. I és aquí on entra la feina en equip: un home renta les càpsules, el següent les aixafa amb un martell per tal que quedin convertides en un cercle, a continuació uns quants es dediquen a agrupar-les per colors i «l'artista» les va col·locant al llenç.

La gratitud i la fraternitat que vam viure a Montserrat van ser una veritable recompensa per a tots

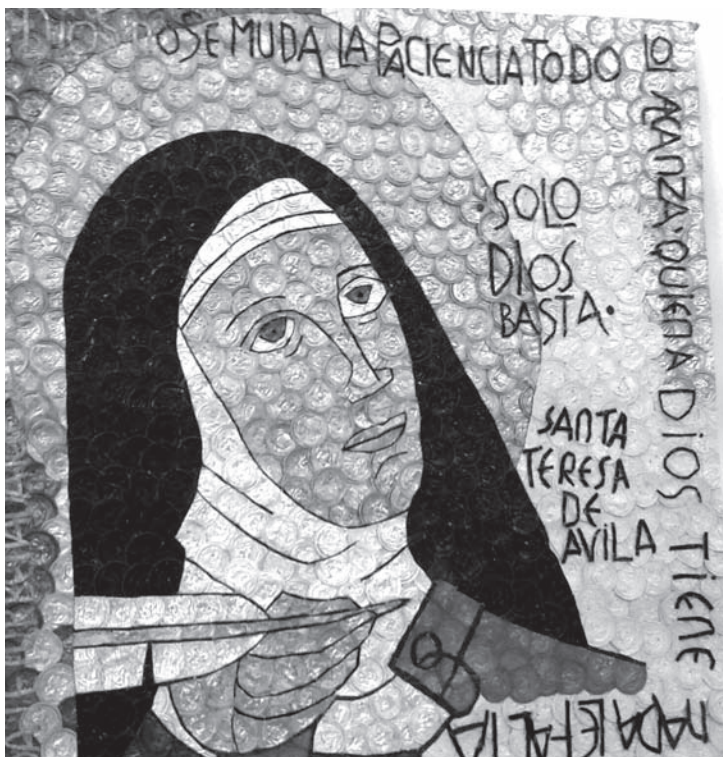
Doncs bé, quan el quadre va quedar enllestit, i va causar l'admiració de tothom, vaig pensar que en podria treure un profit a favor de tots aquells que hi havien treballat desinteressadament i en equip. Aleshores, vaig organitzar una rifa entre els meus coneguts per tal de recollir diners i fer una excursió a Montserrat amb tots els homes i les dones. La gran majoria no hi havia anat mai. Fa una setmana vam tenir el goig de passar tot un dia als peus de la Moreneta i gaudir del lleure, de la fraternitat i de la generositat dels monjos i del *maître* del restaurant. Tot estava preparat per fer-nos gaudir de la muntanya santa: una xerrada amb un monjo que ens va explicar la història dels seus encisadors penyals, del monestir, de l'escolania, amb la *Salve* montserratina que va arrencar unes llàgrimes en més d'un, o d'una visita al vídeo-museu, i un dinar al restaurant.

El dinar va ser un autèntic àpat preparat amb tanta cura i amor que va fer les delícies de tothom. El *maître* es va emocionar amb els aplaudiments de tots quan arribaven els cambrers amb les safates, i sobretot, quan va sentir les exclamacions del nostre estimat Roman quan va arribar la crema catalana amb la qual, va dir, havia somiat.

El sentiment de gratitud, de bonhomia i de fraternitat que va regnar era una veritable recompensa per tot el que havíem fet per aconseguir aquella fita. Però va haver-hi una cosa que va omplir totes les expectatives. A l'hora de pagar al *maître* el preu acordat —que ja era molt especial, tenint en compte el servei, la presentació i els plats abundants del menú, fins i tot amb cafè— no ens va voler cobrar res, i ens va dir: «Deixi'm que jo també faci una bona obra...» Que fàcil que és fer feliç els altres!

Zoom

Eduard Brufau

Amb motiu dels 500 anys del naixement de Santa Teresa de Jesús, el taller de l'Obra Social Santa Lluïsa de Marillac de Barcelona ha dut a terme una iniciativa singular; diversos usuaris del centre han fet un quadre de la santa carmelita a partir de càpsules de cafè. El resultat és una obra d'art de materials senzills però bella que expressa la pietat més sincera i popular.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

Membre de la Societat Espanyola de Medicina Marítima

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

Des del monestir

Pouareu aigua contents

Així com un periodista està pendent de les últimes notícies, un polític ho està del cycle electoral, i els esportistes de la lliga, per a mi —monjo— allò que de veritat configura el curs de l'any són els temps litúrgics —anàlogament a les quatre estacions— i les seves festes particulars. Ja hem passat els temps forts d'Advent, Nadal, Quaresma i Pasqua, i en reprendre la temporada més llarga de durant l'any, els diumenges i setmanes habituals, ens trobem amb uns dies de solemnitat especials, perquè no s'hi celebren els fets salvífics de la vida del Senyor sinó aspectes «temàtics» del misteri de la salvació: la Santíssima Trinitat, el Cos i la Sang de Crist (Corpus), el Sagrat Cor de Jesús.

Divendres s'esqueia l'última d'aquestes celebracions, i per això ara en parlem, en aquest mes de juny. Es tracta de festes devocionals que, tot

i tenir arrels teològiques antigues, bíbliques i patristiques, no han cristal·litzat fins bastant modernament. La del Sagrat Cor de Jesús arrenca del segle XVII, la seva celebració s'estén a tota l'Església el 1856, i, per dir-ho així, culmina en el centenari d'aquesta institucionalització, el 1956, amb l'encíclica de Pius XII *Haurietis aquas* («Pouareu aigua»), en referència a les paraules del profeta Isaïes (12,3): «Cantant de goig sortireu a buscar l'aigua de les fonts de salvació», que segons el Papa «anunciaven els múltiples i fecunds regals de Déu que havien de portar els temps cristians».

Fonts d'aigua que podem relacionar amb el cor o costat traspassat de Jesús per la llançada, del qual brollen els sagraments de l'Església (sang i aigua, baptisme i eucaristia). L'aigua simbolitza igualment el do de l'Esperit, que perdona els

pecats i vivifica. Aquesta festa ens vol fer present la immensitat de l'amor de Déu per a la salvació de tots, redempció de la qual l'Església és instrument i testimoni, i que podem significar en el cor físic de Jesús. Déu, en Crist, ens ha estimat amb un cor humà! Un cor ferit pels nostres greus pecats, pels quals és digne de reparació. Amor per amor. En aquest Cor aprenem a estimar. L'essència de la devoció al Sagrat Cor de Jesús és la pràctica de la caritat («aquest és el meu manament...»). Correspondre a l'amor de Jesús estimant-nos els uns als altres tal com ell ens ha estimat. Per poder fer això en el desert espiritual que és el món, trobarem aigua abundant a les fonts del Salvador. «Els plans del Senyor persisteixen, manté sempre els propòsits del seu cor: ell ens allibera de la mort i ens retorna en temps de fam» (Salm 32,11.19).

Jaume Gabarró
Monjo de Solius

La sal de la terra

El secret de l'èxit?

L'economia repunta, però això no ho noten les persones que amb la crisi s'han quedat fora del sistema. Creixen els indicadors econòmics, però també creixen les xifres d'exclusió social i de pobresa infantil. Atur, pobresa i desigualtats, un paquet que no s'esgota en cap legislatura. Tampoc no ho fa la corrupció, que no para d'esquitxar polítics, partits, sindicats, bancs, institucions i la mateixa FIFA. El tsunami econòmic i financer del 2008 ha fet que els ciutadans siguin més sensibles als casos de corrupció. El deute exagerat i el malbaratament de diners públics, que s'haurien d'haver destinat als serveis públics i a la creació de llocs de treball, ha causat indignació ciutadana. També ha crescut el rebuig social cap

als partits de sempre que no han estat sensibles a les necessitats de la gent del carrer. El bipartidisme sol ha perdut més de tres milions de vots. Veurem què passa amb l'entrada a escena d'Ada Colau i Manuela Carmena que simbolitzen el canvi triat a les urnes en clau social, no exempt de reticències.

El tercer sector social reivindica més inversió en educació, sanitat, ocupació, serveis socials i investigació. També el sector de la cultura protesta per les retallades i el 21% de l'IVA amb què el govern espanyol grava la cultura. Els professionals del teatre, la dansa, i la música en directe reclamen menys impostos, una llei de mecenatge

justa i poder viure del seu ofici. La cultura afavoreix el pensament crític, la participació, dona espai al debat, obre una finestra al món i ens ajuda a ser millors. Malgrat la davallada d'espectadors, destaca la bona temporada que ha tingut el Lliure de Gràcia i de Montjuïc amb *El rei Lear* de Shakespeare, que a tocar dels 80 ha protagonitzat una extraordinària Núria Espert. O *El curios incident del gos a mitjanit*, una adaptació de l'emotiva novel·la de Mark Haddon (*Salamandra*, 2004) basada en un nen que té Asperger. Brillant en les matemàtiques i sensible amb l'entorn, no menteix ni entén les mentides. Serà aquest el secret del seu èxit? Al públic li agrada que li diguin la veritat.

Montserrat Esteve
Periodista

Mirada al món

El Sudan del Sud: la història de mai no acabar

La República del Sudan del Sud és una de les nacions més joves del món. Va aconseguir la independència el juliol del 2011 després d'anys de conflicte amb el Sudan del Nord. Aquell dia l'eufòria i l'optimisme van envair els carrers de la capital, Juba, en sentir-se alliberats del jou islamista que el president Omar al-Bashir havia imposat des del juny del 1989 al Sudan. La població va pensar que les batalles, els trets i els bombardejos eren cosa del passat. Però a poc a poc es van anar apagant els llums per donar pas, un cop més, a la fam, la malaltia i la mort. L'enrenou d'una nova guerra civil portaria a la memòria la crueltat, la barbàrie i la violència del passat.

L'erosió en les relacions entre el president Salva Kiir i el vicepresident Riek Machar: els dos homes forts del règim, acostumats a gestionar els

seus feus, no s'entenen. La tibantor política i l'ambició personal van arribar a un punt que el president va destituir el vicepresident subaltern el juny del 2013. A partir d'aleshores l'enfrontament entre tots dos líders va prendre un caire ètnic i va portar a l'esclat de la guerra el juny del 2014. Aquest fet va provocar milers de morts, ferits i refugiats. Un milió i mig de persones es van veure obligades a agafar el portant i abandonar casa seva. El fantasma de la guerra s'havia convertit de nou en una realitat cruel i malvada. Malgrat les grans reserves de petroli, les autoritats van decidir aturar la producció petrolífera el gener del 2012. L'exportació havia de passar pel territori del Sudan del Nord, utilitzant totes les seves instal·lacions a un preu alt. El Sudan

del Sud va quedar paralitzat, va augmentar la pobresa, va aparèixer la fam i la ciutadania es va crispar. Es va incrustar el virus de la corrupció i el robatori dels préstecs bancaris. Milers de famílies continuen vivint com poden en vuit campaments sota el patrocini de les Nacions Unides.

La situació de guerra de l'estiu passat va impedir que es pogués sembrar, per tant, no hi ha collita per recollir ni graners per omplir. Un sòl fèrtil: petroli, terres, aigua i minerals, però la misèria campa al seu aire. Ara arriba l'estació de les pluges i hi ha poca probabilitat de sembrar els camps. Per si no n'hi hagués prou, han proliferat al llarg dels últims mesos el reguitzell criminal de bandes armades, que han fet de l'extorsió, el robatori i el pillatge la seva forma de vida. A la terra de l'abundància la fam campa com la bèstia més ferotge. La història de mai no acabar.

Justo Lacunza Balda
Pare blanc, arabista-islamòleg,
des de Madrid

Gran paradoxa

Va ser notícia que en la darrera celebració de la romeria del Rocío van morir vuit cavalls a causa de maltractaments (inanició, esgotament...). No deixa de ser una actitud reprovable que està tipificada com a delictes greus per a qui ho cometi, amb multa d'entre 500 i 2.000 euros. Però—quina paradoxa!—no s'ha posat mai com a noticable els prop de 300 avortaments que «diàriament» es cometen en aquest país. Són crims que es justifiquen, que es reclamen com un dret i que, per tant, s'ha de legalitzar aquest «dret a matar». Val més la vida d'un cavall que la d'un ésser humà? Això del Rocío és una cosa puntual, però els avortaments ja són tristament habituals.

LOURDES CAMPS CARMONA
Barcelona

Farmacèutica solidària

Sovint es comenta que les indústries farmacèutiques només miren pel benefici econòmic i no pel bé de la societat. Tanmateix, la casualitat m'ha fet conèixer la Fundació Probitas, que, sota l'empenta d'una indústria multinacional farmacèutica amb seu a Catalunya, du a terme una gran tasca en ajudes a menjadors al nostre país i en projectes de vacunació a diversos països de l'Àfrica.

DANIEL PINYA BATLLEVVILL
Sabadell

Babel, una benedicció

Quan els homes van tenir la idea d'alçar una torre en espiral que els atansés al cel, Déu va atorgar a la

Oasi de misericòrdia

El nostre papa Francesc ha convocat l'Any Sant de la Misericòrdia. Ell ens diu que a les parròquies, comunitats, associacions i moviments, allà on hi ha cristians, qualsevol persona hauria de trobar un oasi de misericòrdia. I és que Déu és misericòrdia infinita. Ho repetim una vegada i una altra al salm 118 i al salm 136: «Perdura eternament el seu amor», i Ell, que estima entranyablement, vol que nosaltres també ens estimem així. Deixar-nos impregnar per aquest Amor immens i compassiu i comprendre les febleses del germà; nosaltres, que som tan fràgils i estimats amb tanta tendresa per Déu...

Quins camins tan grans i bonics se'ns presenten per aquest Any Sant que començarà el 8 de desembre, el dia de la festa de la Immaculada. El mateix Sant Pare ens diu que resem la *Salve* a la nostra Mare i que els seus ulls «misericordiosos» es girin cap a nosaltres i ens mostrin Jesús, el seu Fill, el rostre de la «Misericòrdia». Hem d'agrair a Déu el gran regal del papa Francesc i el seu anhel de pau, perdó, comprensió, compassió, tendresa, amor entranyable i incondicional!

Tant de bo que tots els cristians ens sapiguem fer ressò de les seves paraules i obrir-nos a l'Amor immens de Déu, que acull la nostra feblesa, i tots els nostres germans, especialment els més necessitats.

Que tots nosaltres siguem, tal com desitja el nostre papa Francesc, oasis de misericòrdia.

GNA. NÚRIA VIÑOLAS ESTEVA
Cornellà de Llobregat

humanitat el gran do de la pluralitat de llengües. Actualment al món se'n parlen unes vint mil.

Aprendre una nova llengua és obrir de bat a bat una finestra nova a l'existència.

Aquell incident de Babel resulta com una benedicció.

Mn. PERE CAMPÀS BONAY
Vic

Ajudes a la família

Europa destina cada any menys diners a ajudar les famílies. Tan

sols el 2,2 per cent del PIB de la Unió Europea; amb prou feines un de cada tretze euros de les ajudes socials acaba en mans de la unitat familiar. Amb dades com aquestes no hauria d'estranyar a ningú l'envelliment progressiu de la població i el baixíssim índex de natalitat que es registra al vell continent. Per paliar aquesta situació, que s'agreuja segons el país de què es tracti, el Ministeri de Sanitat està preparant un pla d'impuls a la família del qual Europa hauria de prendre nota.

VALENTÍN ABELENDIA CARRILLO
Salt

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Fe cega?

La fe es pot recolzar en signes com els miracles? Discutia sobre aquest tema amb un protestant luterà. Li vaig demanar per què a la seva Església no tenen miracles, a diferència de la catòlica, i em va dir que això és així perquè els provoca el dimoni, perquè la fe no es basa en cap miracle. Vostè què en pensa?

Em resulta una mica curiós aquest luterà que vostè esmenta. Per cert, el luteranisme no es considera «església» como els ortodoxos, sinó «confessió cristiana». La posició que vostè recull és fruit d'una concepció exacerbada de la *sola fides*, una concepció de la fe que rebutja tota fonamentació, com ara els anomenats «preàmbuls de la fe» i la força dels miracles. Una concepció de la fe que en rebutjar qualsevol mediació i pretendre ancorar-se directament en Déu llisca fàcilment cap al fideisme. Crist va fer miracles que els seus adversaris atribuïen al dimoni. I el Senyor va fer els miracles no per demostrar la fe i produir-la automàticament sinó per preparar-la i facilitar-la. De fet, molts testimonis presencials de miracles del Senyor no van creure mai en Ell, com tampoc avui moltíssims no creuen ni veient ressuscitar un mort. Buscarien les explicacions més inversemblants abans que creure, perquè hi ha un tancament contumaç a la fe. Els miracles tenen la seva importància, però no produeixen *ipso facto* la fe. Hi ha la decisió del subjecte que s'obre o no a l'acció divina. No oblidem que, en paraules del catecisme més tradicional, «som cristians per la gràcia de Déu». Aquesta és una veritat fonamental que cal assaborir contínuament i especialment en els nostres temps, quan hi ha tants virus pelagians o semipelagians deixats anar en l'organisme de tants cristians.

D'altra banda, també crec que cal tornar a proposar amb encert els motius de credibilitat tenint en compte que si la fe no serà mai «racional», tampoc no deixarà de ser mai profundament raonable i és una tasca urgent proposar aquesta raonabilitat. Això no és gens nou. Tertul·lià ja parlava de l'«ànima naturalment cristiana». Per acabar, em sorprèn que aquest luterà cregui en el dimoni, perquè la majoria que conec no accepten aquesta veritat de fe. També podríem fer veure a aquest luterà que difícilment es poden atribuir al dimoni signes que ajuden a la conversió, a la fe i a la vida de fe, perquè en realitat els miracles són això i no exercicis de mala-barisme circense que ajuden a la fe.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

«Marc Chagall mira d'apropar-se al Misteri»

M. ÀNGELS TURON IMPARTEIX UN CURS SOBRE LA PINTURA D'AQUEST GRAN ARTISTA

Domingo Cía Lamana

La Dra. Adelaide Baracco va oferir a l'Escola de Teologia de Mataró un curs sobre *La mística, font de la teologia*; la Dra. Teresa Solà va parlar en el segon trimestre sobre *El profetisme a Israel*. Ara, en el darrer trimestre, la jove doctora M. Àngels Turon Mejías imparteix un curs sobre la pintura de Marc Chagall, que es titula *Marc Chagall, missatge bíblic i tradició jueva*.

Què té a veure la pintura de Marc Chagall amb la teologia?

La pintura és una forma de fer estètica, i estètica vol dir «sentir» o, si es vol, «tocar amb els sentits». El mateix atreviment que la teologia, que mira de tocar de forma humana el que sempre ens transcendeix.

I Chagall, què hi té a veure, amb tot això?

Molt, perquè la pintura de Chagall és la d'un jueu enamorat de la Bíblia, i tot i que no és cristià, parla de l'estimació que la humanitat té per aquell «màrtir jueu» que és Jesucrist. Chagall, en la seva pintura aparentment innocent, però tan complexa i bella, mira d'apropar-se al Misteri.

La teologia és un misteri?

La teologia té a veure amb el Misteri de Déu, de Crist, del més enllà. El Misteri té a veure amb allò inefable i numinós de veritats molt belles que ens va narrar Jesús de Natzaret.

Això li ho van ensenyar a la universitat?

Coses com aquestes les vaig sentir als cursos de l'ISCREB de Barcelona. Fa uns mesos llegia un llibret sorprenent del filòsof G. Agamben, titulat *Los misterios de Eleusis*, on posava en relació els misteris grecs amb els misteris cristians.

Això no és secularitzar en excés la teologia, però?

Doncs no. Resulta que el mateix Agamben indica que cap als anys vint el monjo benedictí Odo Casel, gran estudiós dels mites grecs, va renovar la litúrgia cristiana, insistint en el fet que igual que els mites grecs miraven de viure i experimentar els misteris de Persèfone i Demèter, la litúrgia cristiana hauria d'insistir més en la vivència del Misteri cristià i fer-la més vivencial, carnal i popular. La litúrgia cristiana des d'aquells anys va començar a ser més vivencial. I la teologia va començar a ser més narrativa en contacte amb les paràboles de Jesús.

Li preguntava si a la Facultat d'Història de l'Art de la Universitat de Girona, on vostè es va llicenciar i el curs passat es va doctorar, es parlen aquestes coses.

La meva tesi doctoral la vaig titular *La tradició jueva y la narración en la pintura de Marc Chagall*. Me la va dirigir el llavors degà doctor Joan Ferrer, catedràtic d'hebreu i gran coneixedor de la Bíblia, al quan dec tant. Per aquells anys del doctorat vaig poder sentir en un curs el Dr. Àngel Gabilondo sobre la «categoria narració», alhora que vaig poder conèixer en un inoblidable viatge a Niça el Museu Bíblic Marc Chagall.

I amb tots aquests elements, quin puzzle organitza?

Un descobriment una mica provocatiu.

«Crucifixió blanca» (1938).

Marc Chagall narrava a la seva pintura perquè expressava existències, explicava i relatava amb els seus colors i pintures el que li havia passat i el que mirava de descobrir. La pintura no era només una realitat plàstica, era un llenguatge, una forma de comunicació.

I això és el que explica a l'Escola de Teologia de Mataró?

Miro de col·locar com a eina de treball en la teologia el que s'acostuma a anomenar estètica. I des d'ella fer més tangible i narratiu l'intent de Jesús, que no va voler ser teòleg i va pintar paràboles tan belles com la del bon samarità o el fill pròdig, que després pintaria de forma impressionant Rembrandt i que imitarà Chagall. Recórrer a la pintura en teologia és aconseguir una caixa d'eines per fer hermenèutica o interpretació i apropament del que anomeno Misteri cristià.

No s'està reduint aquest curs a una explicació del judaisme?

Jo preguntaria: què li passa a Chagall amb la presència del Crucifixat dels cristians, ell que havia manifestat pintar només la Bíblia jueva i els seus profetes sense referir-se a la simbologia cristiana? La resposta la trobem en l'afirmació que ell mateix fa: «En la meua imaginació, Crist és un dels nostres màrtirs jueus, amb una mare jueva. Envoltat dels nostres profetes.» Més tard va afirmar «amb raó, després de dos mil anys, la humanitat sent estimació per la presència de Jesucrist, que esdevé valor universal. Jesús, com havien dit els romans, va ser anomenat "rei dels jueus"».

Chagall resulta molt polifacètic.

La vida de Marc Chagall sempre es va desenvolupar en ambients eclèctics, i molts cops va haver recorre'ls de forma marginal i a punt de «trepitjar les línies vermelles» d'allò convenient i canònic. Chagall és jueu errant, «el violinista a la teulada». Sempre li agrada crear l'equívoc, viure allò diferent i únic, ser provocador. Viu a Vítebsk. Barrejats amb els símbols jueus, guardarà l'experiència de les icones de les esglésies ortodoxes, que, com ens dirà després, van impactar no només els seus quadres sinó la pròpia vida. Quan coneix Rembrandt, s'apropia de la tendresa i entesa de les imatges del Nou Testament.

Resulta sorprenent la seva admiració per Jesucrist.

Marc Chagall té el convenciment que Jesús no és el Messies, però sí que és el veritable màrtir jueu, que per sempre simbolitzarà el patiment de cada home, però sobretot el patiment del poble jueu. D'aquí l'admiració i apropiació de la seva figura EN centenars de quadres seus, després dels pogroms i la persecució nazi que ell va viure.

Personalment, què pensa de Marc Chagall?

Chagall no va ser cristià, sempre va ser i es va sentir jueu, però la persona de Jesús integra el traç oníric de tota la seva obra. «Ja sé que estic somiant, però si us plau no em desperteu», havia dit. Va ser un altre pensador rus, Machovec, qui va afirmar: «En un món on no hi hagués la causa de Jesús, no m'interessaria continuar vivint.» I no sé per què, en sentir-la, em sembla que aquesta afirmació està en perfecta sintonia amb tota l'obra de Marc Chagall.

Paraula i vida

La precarietat laboral

El papa Joan Pau II, en una de les seves encíclics socials —la titulada *Laborem exercens*—, va recordar un principi que ensenya sempre l'Església: la prioritat del treball enfront del capital. Aquest principi té plena actualitat en aquest temps de tant d'atur i de tanta precarietat laboral. Amb motiu del passat 1 de maig, els moviments obrers cristians de Catalunya i Balears i les delegacions de Pastoral Obrera de les diòcesis de Catalunya van fer una declaració en què reconeixen que l'atur baixa en diverses comunitats autònomes, entre elles Catalunya. Tanmateix, darrere d'aquesta notícia continuen havent-hi més de 4.450.000 persones a l'atur. I els cristians presents en el món obrer es pregunten: què hi ha darrere d'aquest fet? Quants llocs de treball indefinits s'han destruït i han estat substituïts per llocs de treball precaris?

Aquests moviments denuncien que la precarietat laboral cada vegada repercuteix més fortament en les persones, les famílies i la societat. Incertesa, inseguretat i inestabilitat emocional i econò-

mica que deriven en problemes de salut físics i psicològics. Es produeix també una dependència de la família i d'entitats socials i caritatives que impedeix tenir un projecte de vida personal. Aquests moviments també constaten dificultats per exercir la funció educativa i de suport de la pròpia família i un creixement de la pobresa, amb les dificultats per viure el treball amb plenitud o la por constant de perdre la feina.

El papa Francesc s'ha manifestat en diverses ocasions contra el que ell anomena una «economia d'exclusió». En la seva exhortació programàtica titulada *Evangelii gaudium* (n. 53) diu: «Així com el manament de no matar estableix un límit clar que assegura el valor de la vida humana, avui hem de dir *no* a una economia d'exclusió i desigualtat d'ingressos. És una economia que mata. És increïble que no es faci notícia que un vell que es veu obligat a viure al carrer, mor de fred, mentre que una baixada de dos punts a la borsa sí que aparegui com a titular.»

El treball és un dret fonamental, no una almoi-

na. Hem de fer nostra la causa de Jesús, que aixeca sempre la persona humana en la seva dignitat; el treball ha de promoure la humanització i la solidaritat.

No obstant les dificultats presents, els cristians en el món obrer inviten a actuar amb esperança. «Volem recordar —diuen— que el que som és gràcies a molts homes i dones conscients de la seva dignitat obrera, que van aconseguir molts avenços en el terreny laboral, sindical, social i cultural... Com a cristians i cristianes compromesos en el món del treball, estem convençuts que no ens equivocarem mai quan ens posem al costat de les persones que més pateixen l'explotació laboral, la discriminació i l'atur, i volem reafirmar-nos en aquest compromís.»

Seria urgent —ho he dit moltes vegades— que es pogués arribar a un pacte de totes les forces socials de l'Estat per iniciar un procés que portés a unes iniciatives creatives per trobar alternatives a l'atur, la pobresa i la desigualtat. Ens hi juguem la salut i el futur de la nostra societat.

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Dues festes de l'amor

El dia 5 de maig de 1886, al presbiteri de la basílica de la Mare de Déu de la Mercè de Barcelona, va tenir lloc una senzilla reunió amb repercussions molt notòries. Don Bosco, acabat d'arribar en tren de Torí, va rebre l'Associació de Catòlics de Barcelona, que li va fer lliurament d'una escriptura amb la donació de terrenys al cim del Tibidabo perquè pogués construir-hi una ermita.

El sant va plorar d'alegria pensant que aquella capella, i posterior gran temple, donarien molta glòria a Déu a través de la devoció al Sagrat Cor de Jesús, que seria l'advocació a la qual va pensar destinar-lo.

Uns anys abans, el 1849, un altre sant, Antoni Maria Claret, va anunciar a Vic, la seva intenció de fundar una congregació de sacerdots que s'anomenaria Fills de l'Immaculat Cor de Maria. Els claretians sempre van estendre la devoció al Cor

de Maria. Refereixo aquests dos fets, ocorreguts a Catalunya, amb motiu de les festes que celebrem aquests dies en honor del Cor de Jesús i del Cor de la seva Mare. Són dues festes molt arrelades entre els cristians, en les quals som cridats a meravellar-nos d'aquest Déu que estima i de l'amor maternal de la Mare de Déu envers nosaltres.

De la mateixa manera que al cervell se li atribueix la intel·ligència, l'amor acostuma a atribuir-se al cor. És el que l'Església vol expressar en aquesta doble festivitat que ens proposa després dels dies de la Pasqua. El patiment de Jesucrist en la passió, i l'acompanyament de la seva Mare com a core-demptora, són proves clares de l'amor de Déu, que ens va al davant, «*nos primerea*», com diu el papa Francesc.

En efecte, Déu ens ha estimat primer, i va ser Crist des de la creu qui ens va donar, en sant Joan, Maria com a mare. Saber que Déu ens estima és un gran consol, sobretot en moments de dificultat i tristesa, però ha de ser també un requeriment a la nostra correspondència. El cristianisme no consisteix en el seguiment d'una sèrie de normes més o menys piadoses; no és un reglament de conducta elevat i res més. És, sobretot, l'amor a Déu, conscients que és un Pare que ens estima sense mesura i que estén sobre nosaltres el mantell de la seva misericòrdia.

Les religions primitives, i encara d'altres més recents, consideraven només el temor de Déu. El nostre temor ha d'estar solament en el fet de fallar en rebre el seu amor. És aquest afecte diví el que celebrem en les festes dedicades al Cor de Jesús i al Cor de Maria.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

La Bona Notícia també a internet

www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

012

gencat.cat

Cost de la trucada:
segons operadora.

Reciclant el paper i el cartró
faig un passeig cada dia!
Ni la distància ni l'edat són
excuses per no reciclar.

Amparo Moreno

RESÍCLAR!

Recorda que el blau
és per als envasos
de paper, cartró,
revistes i diaris.

#pqreciclem

perquereciclem.cat

Amb la col·laboració de:

ecovidrio
ENTIDAD SIN ÁNIMO DE LUCRO

**Generalitat
de Catalunya**

PREPARATS

GAIREBÉ 900 PERSONES DORMEN CADA DIA AL RAS ALS CARRERS DE BARCELONA

892 somnis trencats

Meritxell Prados

Barcelona

Fotos: Juan Lemus / Arrels Fundació

«Som-hi! No compteu gaire!» Així ens acomiadàvem les quatre parelles de voluntaris el dimarts passat a les dotze de la nit al carrer d'Entença cantonada amb Travesera de les Corts. Participàvem al recompte organitzat per Arrels Fundació que tenia com a objectiu comptar quantes persones dormen als carrers de Barcelona. En aquell encreuament començava el recompte de les dues zones que ens corresponien d'un total de 130 en què estava dividida tot Barcelona.

L'emoció, la il·lusió i les ganes es feien evidents als nostres rostres. Érem un petit granet de sorra d'un total de 700 voluntaris i compartíem la sensació d'estar formant part de quelcom important i necessari que tindria molt de ressò. Érem conscients que la nostra responsabilitat era molt gran: comptabilitzar correctament quantes persones dormien al carrer dins del períme-

tre que ens havia estat assignat. No ens importava el temps que hi haguéssim d'invertir, hi dedicàvem les hores necessàries per tal de fer la feina ben feta.

Així doncs, un mapa per parella per saber el recorregut a seguir. Podíem trobar persones a qualsevol lloc: a les entrades de pàrquings, portals, contenidors, bancs, jardins i parcs però sobretot caixers. La majoria d'elles les trobàvem dins de caixers, sovint en grups de dues o tres persones per una necessitat lògica i comprensible de protecció, seguretat i companyia. Cada cop que localitzàvem una persona ens feia un sotrac el cor i mil preguntes i reflexions ens venien al cap. Algunes les verbalitzàvem i intentàvem trobar-hi alguna resposta, altres simplement les guardàvem per a nosaltres mateixos: no tenien resposta. Apuntàvem de seguida la situació al mapa i al full de registre hi anotàvem tota la informació possible que podíem percebre.

«Per què? Com? Sembla impossible perdre-ho tot...» Silenci. «Però... t'ho imagines? Costa de creure» Silenci. «És que no tenen a ningú: ni una llar, ni una mà on agafar-se, ni el so d'unes paraules dolces... Es deuen sentir tan sols i deseparats...» Silenci i la pell de gallina. Inevitablement ens sorgien molts dubtes que intentàvem resoldre sense èxit: «Com deu ser un dia al carrer? Hi deu haver rangs entre ells? Com tiren endavant?» La nostra voluntat d'empatitzar era màxima.

892: aquest és el resultat del recompte organitzat per Arrels Fundació, la xifra aproximada de persones que dormen als carrers de Barcelona. 892 persones amb noms i cognoms, amb un passat i un futur, amb una infància, amb somnis trencats i perduts, amb records i sentiments, amb pors i necessitats. 892 éssers humans com tu. Però, i la gran pregunta: com ho solucionem? Impulsar la creació de més espais públics per acollir les persones sense llar amb professionals que proporcionin un suport emocional i social seria una bona opció. El més important és que aquestes persones deixin de trobar-se al marge de la societat, que se sentin útils i capaces de tirar endavant per si soles i per això cal tractar-les com un germà més.

Ara bé, tot plegat no sembla fàcil perquè com en moltes de les problemàtiques socials és necessària una gran inversió de recursos però, sobretot, una voluntat política que, a vegades, sembla inexistent.

El més important és que aquestes persones deixin de trobar-se al marge de la societat, que se sentin útils i capaces de tirar endavant per si soles i per això cal tractar-les com un germà més

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIAL 1)

TEMPS ORDINARI

(SALTERI: SETMANA 3)

JUNY

14. DIUMENGE

Diumenge XI de durant l'any, Verd.

Lectures: Ezequiel 17,22-24 / Salm 91 / 2 Corintis 5,6-10 / Marc 4,26-34

SANTORAL: Digna, vg. i mr.; Eliseu, prof.

15. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 6,1-10 / Salm 97 / Mateu 5,38-42. O bé: *Santa Maria Miquela del Santíssim Sagrament* (ML), Blanc.

SANTORAL: Benilde, mr.; Bernat d'Aosta, prev.; Germana Cousin, vg.

16. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 8,1-9 / Salm 145 / Mateu 5,43-48

SANTORAL: Ferriol, prev. i mr.; Ilpidi, mr.; Quirze i Julita, mr.

17. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 9,6-11 / Salm 111 / Mateu 6,1-6.16-18

SANTORAL: Emília Vialar, rel. i fund.; Gregori Barbarigo, b.; beat Pau Buralls, b.

18. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 11,1-11 / Salm 110 / Mateu 6,7-15

SANTORAL: Ciríac i Paula, mr.; Marc i Marcel·lià, mr.; Marina, vg. i mr.

19. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 11,18.21b-30 / Salm 33 / Mateu 6,19-23.

O bé: *Sant Romuald* (ML), Blanc.
SANTORAL: Aurora, vg. i mr.; Gervasi i Protasi, mr.; Juliana Falconieri, rel.

20. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 12,1-10 / Salm 33,8-9.10-11.12-13 / Mateu 6,24-34

SANTORAL: Florentina, vg.; Silveri, p. i mr.

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i bibliista / riuscamps@yahoo.es

El Regne de Déu és com un home que tira una llavor a la terra

Al terme del temps pasqual reprenem la lectura de l'Evangeli de Marc. (Podrem algun dia seguir fidelment un evangeli, sense retallades ni salts?). Marc, servint-se de dues paràboles del món agrícola que es complementen l'una a l'altra, ens descriu com entén ell el Regne de Déu. La primera deixa ben clar que la llavor que cada ésser humà «tira a la terra», com si se'n despregués, sense cap intenció de sembrar-la i fer un seguiment interessat del seu desenvolupament, xoca amb els nostres plans i esforços considerables d'evangelització, ja que la llavor del Regne xifrada en el missatge de l'Evangeli té força per si mateixa per arribar a donar fruit. Tan sols s'han de preocupar els responsables que no es malmetin els fruits: «*Immediatament* envia la falç, perquè ja ha arribat el moment de la sega.» La «falç» aplega els grans i els relaciona els uns amb els altres creant una comunitat de creients. La segona tira per terra el triomfalisme de totes les religions, organitzacions mundials i sectes. La doble pregunta formulada en primera persona del plural, en el si de la comunitat, li confereix molt d'èmfasi: «*Amb què compararem el Regne de Déu o amb quina classe de paràbola el parangonarem?*». Marc s'ha fixat en el «gra de mostassa», la llavor que hom considerava com «la més petita de totes les llavors que hi ha a la terra». El seu creixement no és el dels grans temples, catedrals i gratacles: «L'arbust es fa més alt que totes les hortalisses.» Que lluny que queda la imatge familiar a Israel de la futura restauració que tindria lloc en l'era messiànica!: «Jo plantaré un cedre en l'alta muntanya d'Israel: traurà branca i produirà fruit i es farà un cedre magnífic: reposarà sota ell tota fera i reposarà sota la seva ombra tot ésser volador» (Ez 17,22-23). Les «feres», els imperis poderosos que lluiten entre ells, no hi tenen cabuda; tan sols «poden acampar sota la seva ombra els ocells del cel», les persones lliures.

Lectures bíbliques

Diumenge XI de durant l'any

Lectura primera

Ez 17,22-24

Jo faig créixer l'arbre menut

Lectura de la profecia d'Ezequiel:

Això diu el Senyor: «També jo prendré un esqueix del brot alterós que corona el cedre, arrencaré un ull tendre de la punta del seu brancatge, i el plantaré visiblement en una muntanya ben alta, en una muntanya de la serralada d'Israel. Estendrà les seves branques, donarà fruit, i es farà un cedre magnífic. Ocells de tota mena s'ajocaran a la seva ombra i viuran en el seu brancatge. Tots els arbres del bosc sabran que jo sóc el Senyor. Jo abaixo els arbres alts i faig créixer els menuts, asseco els arbres verds i faig reverdir els secs. Sóc jo, el Senyor, qui ho he dit i qui ho faré.»

Salm responsorial

91

És bo de lloar l'Altíssim,
de cantar al vostre nom, Senyor,
de proclamar al matí el vostre amor,
i de nit la vostra fidelitat.

R. És bo de lloar-vos, Senyor.

Els justos creixeran com les palmeres,
es faran grans com els cedres del Líban;
plantats a la casa del Senyor
creixeran als atris del nostre Déu. **R.**

Encara donaran fruit a la vellesa,
continuaran plens d'ufana i de vigor,
per proclamar que el Senyor és recte,
que la meua Roca no coneix la injustícia. **R.**

Lectura segona

2Co 5,6-10

*Tant ara que som en el cos com quan en sortirem,
no ambicionem res més que ser plaents al Senyor*

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, ens sentim molt coratjosos. Sabem que mentre vivim en el cos, vivim com emigrats lluny del Senyor, ja que no podem fer altra cosa sinó creure sense veure'l; però ens sentim tan coratjosos, que preferim emigrar del cos per anar a viure amb el Senyor, i no ambicionem res més que ser-li plaents, tant ara que som en el cos com quan en sortirem. Perquè tots nosaltres hem de comparèixer davant el tribunal del Crist, on cadascú ha de rebre el que li correspongui segons el bé o el mal que haurà obrat vivint en el cos.

Al·leluia

*La llavor és la paraula de Déu, el sembrador
és el Crist;
tothom qui el troba viurà per sempre.*

Evangeli

Mc 4,26-34

*La més petita de les llavors
acaba més grossa que totes les hortalisses*

Lectura de l'Evangeli segons sant Marc:

En aquell temps, Jesús deia a la gent: «Amb el regne de Déu passa com quan un home sembla el

Glòria Monés

gra a la terra. De nit i de dia, mentre ell dorm o està llevat, la llavor germina i creix sense que ell sàpiga com. La terra, tota sola, produeix primer els brins, després les espigues i finalment el blat granat dintre les espigues. Llavors, quan el gra ja és a punt, se'n va a segar-lo, perquè ja ha arribat el temps de la sega.» Deia també: «A què podem comparar el regne de Déu? Quina paràbola li escauria? És com un gra de mostassa, la més petita de les llavors, però un cop sembrada, es posa a créixer i acaba més gran que totes les hortalisses, amb unes branques tan grosses que els ocells es poden ajocar a la seva ombra.» Jesús anunciava el regne de Déu amb moltes paràboles semblants, perquè la gent l'entengués segons les seves disposicions; no els deia res sense paràboles, però en privat ho explicava tot als deixebles.

Sagraments del Crist i de l'Església

Jaume González Padrós

Director de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona

Que els sagraments són del Crist és una cosa òbvia per a tota persona que tingui la fe catòlica. I que Ell els lliurà —i els lliura constantment— a l'Església, també. És el que els catecismes de totes les èpoques han expressat dient que els sagraments han estat instituïts pel Senyor. Recordem com ho afirmà, amb la màxima solemnitat, el Concili de Trento, seguint la guia que arrenca en la doctrina de les Sagrades Escripures i continua en les tradicions apostòliques i en el consentiment dels altres concilis i Pares: «Els sagraments de la nova Llei foren tots instituïts per nostre Senyor Jesucrist» (DS 1600-1601; CCE 1.114). Això significa que tots i cadascun d'ells fan referència a les obres salvadores de Jesús, i, en concret, al seu misteri pasqual. Per això el papa sant Lleó el Gran (s. V) pogué afirmar en una homilia del dia de l'Ascensió la famosa frase: «Allò que era visible en el nostre Salvador ha passat als seus misteris», és a dir, als seus sagraments. El reconeixement d'aquest tresor rebut del Crist, però, no ha estat fruit d'un impuls o automàticament realitzat. L'Esperit porta l'Església «a la veritat completa» (Jn 16,13), segons paraules del Mestre. Així, doncs, l'Església, al llarg del temps, ha anat descobrint i perfeccionant les celebraci-

ons litúrgiques reconegudes, pròpiament, com a sagraments instituïts pel Senyor. Així podem afirmar, també, que els sagraments són de l'Església, en el doble sentit, com ens explica el Catecisme, és a dir, que són per ella i per a ella. «Són "per l'Església", perquè ella és el sagrament de l'acció de Crist que actua en ella gràcies a la missió de l'Esperit Sant. I són "per a l'Església", perquè ells són aquests "sagraments que fan l'Església", ja que manifesten i comuniquen als homes, sobretot en l'Eucaristia, el misteri de la comunió del Déu Amor, U en tres persones» (1.118). No podem oblidar que l'Església i el Crist no són dues realitats separades, sinó que per voluntat del mateix Déu han esdevingut «una única persona mística» (Pius XII). Sant Pau afirmà en les seves cartes que el Crist és el cap de l'Església (Ef 1,22; 4,15), i, en conseqüència, tots els batejats som membres del seu cos (cf. Ef 5,30), de tal manera que l'apòstol ha vist aquesta relació sota la llum de la unió esponsal. Els esposos cristians són una sola carn perquè el Crist i l'Església són, així mateix, una sola carn (cf. Ef 5,30-33).

És per tot això, que l'Església actua en els sagraments com a comunitat sacerdotal; pel Baptisme i la Confirmació els batejats han esdevingut sacerdots del culte renovat, aptes per celebrar la litúrgia i, alhora, per fer de tota la seva existència un culte «en esperit i veritat». En aquest punt té un lloc cabdal el ministeri ordenat, del tot lliurat al servei del sacerdoti baptismal, com ens recordà magníficament el Concili Vaticà II (cf. LG 10; CCE 1120). Aquell garanteix que, en els sagraments, és realment el Crist qui actua per l'Esperit Sant en bé de l'Església. Hi ha una preciosa fil unificador entre la missió que el Pare confià al Fill, i la que Ell confià als apòstols i, per ells, als seus successors, fins a arribar a cada generació amb la presència de sacerdots, bisbes i preveres, amb l'ajut dels diaques. Tots ells representen «el vincle sacramental que uneix l'acció litúrgica a allò que van dir i van fer els apòstols i, per mitjà d'ells, a allò que va dir i va fer el Crist, font i fonament dels sagraments» (CCE 1120). Una realitat sacramental de grandíssim valor, que omple de joia tota una vida sacerdotal, a la vegada que la fa conscient de l'enorme responsabilitat que té quan, revestit de Crist, el ministre ordenat celebra els sagraments de Crist.

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Beata Francesca de Paula de Jesús

- ✓ Nascuda a São João del Rei, Brasil, l'any 1810
- ✓ Filla de mare esclava, va dur una vida de pregària i d'ajuda als pobres
- ✓ Devota de la Mare de Déu, li va fer construir una capella
- ✓ Va morir a Baependi, Brasil, l'any 1895
- ✓ Beatificada el 2013 pel papa Francesc

Aquesta beata brasilera era filla de mare esclava, d'origen africà. El pare probablement era l'amo de la finca agrícola en la qual treballava la mare. Alliberada de l'esclavatge, la mare se'n va anar a viure a la ciutat amb els dos fills, la petita Francesca de Paula i un germà més gran. La mare va morir poc temps després i la jove beata va decidir a partir de llavors dur una vida molt senzilla, dedicada a la pregària i a la devoció a la Mare de Déu.

A poc a poc, el seu exemple atraurà l'atenció de la gent del poble i així començaran unes reunions de pregària a la seva humil casa. Molts fidels també s'hi acostaven per demanar-li que fes arribar intencions personals a la Mare de Déu. La beata va començar a donar menjar als més necessitats. L'any 1862 moria el seu germà, que havia tingut sort en els negocis, i ella en va rebre tota l'herència. Amb aquests diners va poder augmentar la seva acció caritativa amb els pobres i va fer construir una capella a la Mare de Déu. En morir, admirada pels pobres, va ser enterrada en aquesta capella.

Tarraconense

La revolució de la justícia i la caritat

La prioritat de Càritas és l'ocupació

Carme Munté
Barcelona

En la solemnitat de Corpus Christi, l'Església va celebrar diumenge 7 de juny el Dia de la Caritat amb una col·lecta especial a favor de les respectives Càritas. Tenint en compte que la major part del pressupost de Càritas prové de fonts privades i que les demandes econòmiques no paren de créixer, es veu la necessitat d'apostar fortament per la sensibilització. La campanya institucional de Càritas diocesana de Barcelona amb motiu de Corpus Christi porta com a lema «Caiguis on caiguis, hi serem». Fa un paral·lisme entre la vida i el joc de l'oca, «on de vegades has de retrocedir a la casella de sortida i començar de nou».

Moltes persones, doncs, es veuen obligades a retrocedir a la casella de sortida i començar de nou. No ho fan soles, sinó amb l'ajuda de Càritas. És el que podríem definir com la revolució de la justícia i de la caritat, que, tal com ha destacat el cardenal Lluís Martínez Sistach, president de Càritas diocesana de Barcelona, en la presentació de la memòria 2014, han d'anar íntimament lligades. «La gent no vol rebre caritat sinó treballar per poder-se guanyar la vida», ha dit el cardenal.

Per això Càritas diocesana de Barcelona demana que es garanteixin uns ingressos mínims perquè la persona mantingui la seva dignitat, l'autonomia econòmica i alimentària, i l'estabilitat en l'habitatge.

«És molt més dignificant i humà donar feina i sou a una persona que no pas un subsidi», ha coincidit a dir Josep Casanova, director de Càritas diocesana d'Urgell. «En la seva acció social l'Església té en compte quatre principis bàsics: la dignitat humana, el bé comú, la subsidiarietat i la solidaritat», ha destacat també Josep Àngel Saiz, bisbe de Terrassa.

L'últim estudi Foessa de Càritas espanyola conclou que només el 33% de la població catalana pot tenir una vida digna i plena. El 2007 aquest percentatge era del 50%. Així mateix, el nombre de persones excloses també continua creixent i ha passat del 16% el 2007 al 25% el 2013. Aquestes dades vénen a confirmar que la recessió s'acaba, però la crisi, no.

Les Càritas de les deu diòcesis catalanes corroboren que la pobresa és cada vegada més crònica, extensa, intensa,

Càritas diocesana de Barcelona

Els centres Paidós, de Càritas Barcelona, busquen eradicar la pobresa infantil hereditària. Actualment n'hi ha 5 d'oberts i un altre en procés.

profunda i autòctona, que afecta molt especialment els menors d'edat i que causa un gran patiment emocional. Una altra realitat és que l'habitatge i la feina continuen sent les assignatures pendents. I, potser el més dramàtic de tot, és que la xarxa de la família que fins ara ha sostingut les persones en risc d'exclusió social ara està perdent fermesa. «El suport de les famílies està arribant al límit i està exhaurint les possibilitats d'ajuda», ha dit el cardenal Martínez Sistach.

Persones ateses

La dura realitat de la pobresa i l'exclusió és la que toquen i palpen a Càritas en el seu dia a dia. L'any 2014, Càritas diocesana de Barcelona juntament amb les Càritas parroquials i arxiprestals van atendre un total de 173.446 persones. El dels infants continua sent el col·lectiu més afectat, ja que una de cada tres persones ateses és menor. Les famílies amb fills són la meitat de les llars ateses i una de cada tres famílies són mares soles amb infants. El 77% de les persones ateses en edat de treballar estan a l'atur. Només

un 11% té un contracte de treball.

D'acord amb les dades dels cinc primers mesos de l'any 2015, les previsions no són gaire optimistes. Així, si bé el nombre i el perfil de persones ateses en aquests primers mesos del 2015 són similars als del mateix període del 2014, les persones són cada vegada més pobres i tenen més necessitats. Aquest fet explica que, malgrat atendre un nombre similar de famílies, hagin augmentat en un 25% les que a més de ser ateses en els projectes de Càritas han necessitat ajudes econòmiques, principalment per a l'habitatge i aliments. «Les situacions de pobresa són més greus i les famílies que atensem tenen més necessitats», ha indicat el cardenal Lluís Martínez Sistach.

Pel que fa a Càritas diocesana de Terrassa, les persones ateses el 2014 van ser 77.726, informa **Eduard Brufau**. Aquesta dada significa un augment notable des del 2009, quan es van atendre 47.765 persones. La majoria de llars ateses són famílies amb fills.

Càritas diocesana de Tarragona, que enguany celebra el 50è aniversari, va atendre l'any 2014 més de 20.000 persones, segons informa **Joan Bo-**

ronat. Novament es repeteixen els mateixos perfils que veiem arreu del territori: un 50% de les persones ateses són joves entre 25 i 44 anys; un terç tenen fills i més d'un 80% estan a l'atur. Pel que fa a la procedència, es posa en relleu que la pobresa és cada vegada més autòctona. Així, la meitat de les famílies ateses són de l'Estat espanyol i l'altra meitat són estrangers, sobretot provinents del nord de l'Àfrica.

Les Càritas de les comarques de Lleida també han fet balanç de la seva activitat, segons informa **Jordi Pérez Ansótegui**. Així, Càritas diocesana de Lleida, Solsona i Urgell van atendre el 2014 fins a 15.743 persones o famílies.

Necessitats bàsiques

Les Càritas parroquials de Tarragona van oferir el 2014 ajuda a 20.525 persones en alimentació, roba, farmàcia, desplaçaments, habitatges, etc. Amb un total de 90.697 atencions. Als menjadors socials es van donar 70.014 àpats i es van atendre 1.590 persones. Pel que fa als Serveis de Distribució d'Aliments s'han atès 17.146 persones

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH

«Les situacions de pobresa són més greus i les famílies que atensem tenen més necessitats»

JOSEP CASANOVA

«És molt més dignificant i humà donar feina i sou a una persona que no pas un subsidi»

JOSEP ÀNGEL SAIZ

«L'Església té en compte quatre principis: dignitat humana, bé comú, subsidiarietat i solidaritat»

a través dels 44 punts de distribució. N'hi ha 9 en procés.

Càritas diocesana de Barcelona va invertir el 2014 fins a 4,1 milions d'euros en necessitats bàsiques, un 24% més que l'any anterior. El nombre de llars que han rebut ajudes per pagar rebuts de subministraments s'ha multiplicat per sis en relació amb el 2009. Cada mes s'ofereixen 33.556 àpats a 1.362 adults i infants. Fins a 691 infants esmorzen i/o berenen en projectes de Càritas.

Ocupació

El cardenal Lluís Martínez Sistach ha estat des de fa anys una de les veus més valentes que ha clamat per un pacte nacional contra l'atur. La xifra de més de 500.000 persones aturades a Catalunya continua sent esfereïdora malgrat la tímida recuperació. Un 85% de les persones que per primera vegada el 2014 van haver de recórrer a Càritas diocesana de Barcelona estaven aturades. A banda d'això, hi ha una altra realitat preocupant: la finalització de les prestacions d'atur. Segons Salvador Busquets, director de Càritas diocesana de Barcelona, «cada vegada més les persones que estan a l'atur no cobren cap prestació». El 2015 les que cobren són el 55% mentre que el 2008 eren el 84%.

Un altre fenomen sobre el qual alerta Càritas és el dels treballadors pobres. Segons l'estudi Foessa, el fenomen afecta un 15% dels treballadors. Són aquelles persones que, tot i treballar, cobren un sou tan minso que no els permet portar una vida digna ni a elles ni a les seves famílies. Fruit de la crisi també s'ha vist com canviaven els rols familiars. Tant és així que fins i tot Càritas diocesana de Barcelona s'ha vist «obligada» a obrir un nou espai d'acompanyament a la criança adreçat a pares amb fills i filles de 0 a 3 anys perquè puguin enfortir els llaços afectius.

La gran aposta de Càritas és, doncs, l'ocupació. A través del projecte de Formació i Inserció Sociolaboral Càritas diocesana de Barcelona orienta, forma i acompanya les persones en la recerca de feina (10.722 persones ateses el 2014). Entre les prioritats d'aquest 2015 hi ha la de millorar les aules obertes de recerca de feina i la borsa de treball, així com impulsar noves línies d'ocupació juvenil. Per això, obrirà dos nous cursos de formació dual. Tots dos són d'un any i tenen un 75% de la jornada de pràctica i un 25% de teoria.

De la seva banda, Càritas de les comarques de Lleida aposta per potenciar la creació d'empreses de treball de reinserció en comptes de la política de subvencions i demana un canvi de l'acció caritativa de l'Església.

«Cal apostar per iniciatives d'economia social», ha dit Josep Casanova, director de Càritas diocesana d'Urgell. Ha recordat que a Catalunya només hi ha unes seixanta empreses de reinserció laboral, set de les quals estan ubicades a Lleida. D'aquestes, quatre estan vinculades a Càritas.

Per al director de Càritas de Lleida, Ramon Baró, aquest canvi en les polítiques socials no només té beneficis econòmics sinó també personals. «Hi ha persones a qui ajudàvem en el pagament del lloguer o dels aliments. Reconvertint aquesta inversió a faci-

El Centre de Distribució d'Aliments de Càritas de Tarragona compta amb 44 punts de distribució i 9 més en procés.

litar-los un treball protegit, a banda que el cost és similar, des del punt de vista personal no té res a veure, perquè aquella persona se sent útil, té perspectives, vol millorar i aprendre nous oficis.»

Així mateix, Càritas de Terrassa ha creat una empresa d'inserció laboral, de la qual informàvem a *Catalunya Cristiana* el 7 de juny passat. En la presentació es va destacar que APASOMI és molt més que una plataforma per

posar en contacte empreses i possibles treballadors: atén i acompanya cada persona i li ofereix una formació a mida segons els seus interessos, necessitats i capacitats. L'ajuda en la recerca de feina i una vegada aconseguida du a terme una adaptació al lloc de treball.

Pel que fa a Càritas diocesana de Tarragona, s'ha sumat al projecte Empreses amb Cor, que té com a finalitat oferir a les empreses, fundacions, as-

sociacions empresarials i altres agents socials la possibilitats d'obrir camins de col·laboració per millorar les condicions dels més desfavorits i així posar les persones necessitades en el centre de les accions.

A l'hora de presentar la seva memòria del 2014, Càritas agraeix la col·laboració econòmica en forma de donatius i de llegats, així com la força del voluntariat que ofereix temps i esforços a favor dels altres.

Què passa amb la pobresa a Catalunya?

Carme Borbonès
Presidenta de Càritas Catalunya

La recent presentació de les Memòries anuals de les deu Càritas diocesanes amb seu a Catalunya posa de manifest una situació que periòdicament es va constatant: la pobresa es fa més crítica, més crònica i més profunda.

Va en augment el nombre de persones que s'apropen a Càritas cercant ajut de tota mena, i la primera cosa que demanen és una feina que els permeti obtenir i/o complementar els recursos suficients per mantenir la seva família. Hi ha molta gent que encara està a l'atur i que no rep cap mena de prestació o que si bé accedeix a algun treball, molt sovint és a temps parcial i generalment, a precari. Per aquesta raó, des de totes les Càritas es desenvolupen accions i projectes adreçats a optimitzar capacitats laborals diverses, d'acord amb les potencialitats que presenten les persones. Es multipliquen activitats i mesures complementàries per tal de facilitar nous apre-

mentatges i noves habilitats, oferint alhora oportunitats transitòries amb ocupacions que afavoreixin la inserció laboral i mantinguin les capacitats relacionals i integradores que garanteixin la inclusió social.

És inacceptable el grau de desigualtat social que augmenta i va consolidant-se, i una cosa encara més sagnant: l'acceptació normalitzada d'aquesta realitat. S'aprimeix la percepció que cal preservar i garantir l'acció pública en aquelles prestacions socials que possibiliten una vida digna: accés a la vivenda, alimentació, subministraments bàsics, etc.

Les dinàmiques i mostres actuals de solidaritat han d'anar més enllà i s'han de traduir en accions i compromisos molt més profunds que comportin una millora real en la situació de les persones més afeblides. I aquest compromís passa per noves formes de generar capital social i per instaurar noves fórmules de sostenibilitat. El camí ha de ser una col·laboració més estreta entre la societat civil i l'àmbit públic, un nou pacte social que prioritzi per davant de tot allò que s'hauria de convenir com a bé comú.

Pelegrinatges 2015

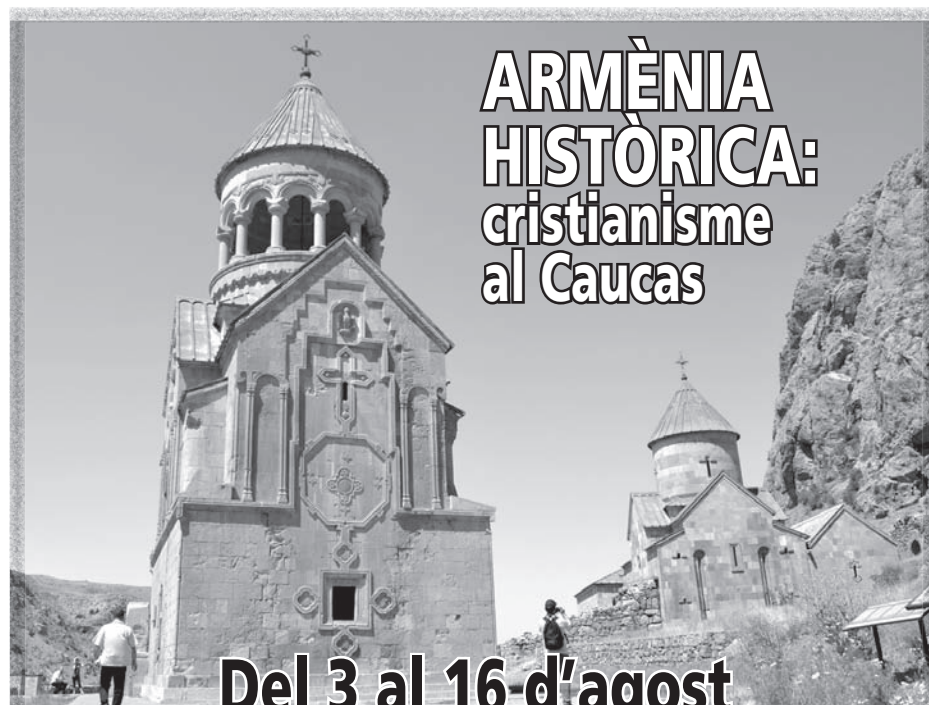
Pelegrinatge a
Terra Santa

Del 22 al 29 de juny

**NORD
D'ITÀLIA:**

Ruta de Joan XXIII
Del 15 al 19 de juny

**ARMÈNIA
HISTÒRICA:
cristianisme
al Caucas**

Del 3 al 16 d'agost

Viatge a la descoberta dels antics i actuals llocs
sants armenis en un recorregut únic per tres països:
Geòrgia, Armènia, i el NE de Turquia. Arribarem,
entre d'altres llocs, fins a la bíblica muntanya Ararat.

JULIOL / **13 - 21 Canadà:** Costa del Pacífic

JULIOL / **6 - 10 Castella:**
Ruta de santa Teresa d'Àvila

JULIOL / AGOST / **25 - 1 Jordània:** Ruta bíblica

OCTUBRE / **Turquia:** Ruta de sant Pau

OCTUBRE / **18 - 31 Japó:** Gran imperi d'Orient

AGOST / **3 - 12 Terra Santa i Petra**

SETEMBRE / OCTUBRE **21 - 3 Etiòpia:**
Ètnies, cristians i tribus del sud

OCTUBRE / NOVEMBRE / **28 - 7 Pèrsia:** Ruta bíblica

DESEMBRE / Llums de Nadal a **Nova York**

DESEMBRE / Pelegrinatge a **Terra Santa**

Lleida

Aprofitar el futur immens de l'Església

El bisbe Piris llença un missatge d'esperança en l'Assemblea Diocesana

Jordi Pérez Ansótegui
Lleida

El bisbe de Lleida, Mons. Joan Piris, ha llançat un missatge d'esperança en el moment actual que viu l'Església durant la cloenda de l'Assemblea Diocesana, que va aplegar dissabte 30 de maig tres-centes persones, representants de les diferents àrees, delegacions, congregacions i entitats de la diòcesi, a la Casa de l'Església-Acadèmia Mariana.

«El nostre és un futur obert immens», va dir el bisbe davant de l'auditori ple de fidels. «Vull dir que és el fruit d'un procés amb moments de maduració molt diferents. Amb èxits i fracassos. La perfecció total sempre queda a l'horitzó i sempre és possible millorar-la i cal intentar-ho, perquè estem cridats a créixer i fer créixer tant persones com institucions», va afegir.

El bisbe Joan és conscient que el món «és poc sensible al fet religiós», però està convençut que l'actitud de Jesús «pot fer descobrir nous horitzons i camins d'esperança», d'aquí que afirmés amb rotunditat que «el futur és immens».

L'Assemblea Diocesana va començar amb la ponència del doctor Joan Viñas, director de l'Acadèmia Mariana de Lleida, el qual va plantejar d'on venim

Joan Piris i Joan Viñas.

per continuar amb què cal fer i quin és el plantejament de futur per a l'Església de Lleida, tenint el compte les prioritats diocesanes marcades a les jornades d'enviament de cada curs eclesial. Per això va recordar els acords del Concili Vaticà II, l'esperit del Provincial Tarraconense i va analitzar les quatre cartes pastorals de Mons. Joan Piris, des que està al capdavant de la diòcesi, per acabar en l'ensenyament que ens deixa

el papa Francesc.

El doctor Viñas, després d'analitzar les quatre cartes pastorals del bisbe Joan, es va aturar en les quatre àrees de cooperació en les quals està organitzat el bisbat (Acció Caritativa i Social, Litúrgia i Espiritualitat, Evangelització o *Gaudium et spes* i Formació), a més de ressaltar la consolidació de les jornades generals diocesanes (Enviament, Missa Crismal, Assemblea Diocesana,

jornades anuals de la Xarxa d'Entitats d'Acció Caritativa i del Laïcat, així com el Recés d'Advent i els Exercicis Espirituals de l'Àrea de Litúrgia), abans de donar pas a comentar l'ensenyament que ens ha deixat el papa Francesc amb l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*.

El director de l'Acadèmia Mariana va tancar la seva intervenció recordant les prioritats de futur que ens ha marcat el bisbe Joan: alimentar l'alegria de la fe i refermar la comunió diocesana, tot plegat per poder imaginar una Església de futur amb un diàleg permanent entre la fe i la cultura, la justícia i les persones.

Els participants en l'Assemblea es van dividir en cinc grups de treball que tenien com a base les quatre àrees en les quals està estructurat el bisbat, a més d'una cinquena centrada en la temàtica de les vocacions. Aquests equips van analitzar els reptes als quals s'enfronta la diòcesi, dels signes d'esperança i les propostes de futur que cadascú pot aportar a l'Església de Lleida.

La intenció del bisbe Joan és deixar aquest llegat al seu successor, el qual trobarà una anàlisi global de la situació del bisbat fet per les persones que hi treballen i no per la visió personal de la jerarquia.

Any de la Vida Consagrada

Per què has dit sí?

Josep Canal, germà de La Salle

Cap al final de la seva vida sant Joan de La Salle escrivia: «Déu que tot ho guia amb saviesa i tendresa, i no sol forçar la voluntat de les persones, em va voler comprometre (...) d'una manera molt imperceptible i en molt de temps, de manera que un compromís em portava a un altre...» Crec que aquesta és la forma que a mi, a molts consagrats i a tots els que ens sentim seguidors de Jesús de Natzaret, Déu ens va portant a dir el nostre «sí» personal. Cal estar oberts i acollidors a la voluntat de Déu. Saber descobrir els signes de Déu en la nostra vida.

La meua família, l'escola, el germà que va facilitar la meua entrada quan jo era ben petit, el testimoni dels germans a l'escola, a l'esplai, a colònies i campaments... tot plegat em va portar a voler créixer i conèixer més de prop la vida dels germans.

Amb el temps he descobert que Déu ens crida a tots a ser feliços. Cadascú ha de ser capaç amb l'ajut de moltes mediacions de trobar el seu lloc... i en el meu cas, la vida de germà és quelcom que em fa feliç,

em fa sentir realitzat, i crec, que per a mi, és una manera molt clara de respondre a l'amor de Déu envers la humanitat, la infància, la joventut i la meua persona. Aquella il·lusió que de jove tenia per ser germà, va anar canviant... ja no era una il·lusió, era la necessitat de fer un compromís per poder estar més al costat dels infants i joves, dels que tenen més necessitats i fer del meu treball, del meu estar al ser costat, un petit senyal de l'amor de Déu envers la Humanitat. Aquesta és la missió del dia a dia, redescobrir el valor profètic del ministeri educatiu.

Els infants i joves, les seves famílies, els meus germans de comunitat, els meus companys de feina, les diferents situacions personals del meu entorn, que no sempre són fàcils... estan presents en les meves estones de silenci, de reflexió i de pregària.

La comunitat és l'altra peça clau, és la meua família, on visc una autèntica fraternitat, on puc compartir l'experiència de Déu, els projectes, les il·lusions, les alegries i també els dubtes, les pors i els desencisos. El

Josep Canal amb el grup 7DE9 Joves La Salle Comtal.

meu camí no el faig sol, hi ha germans que m'acompanyen.

De manera molt resumida, això és el que em porta a dir «sí» a la vida consagrada. Malgrat que els moments en el nostre món occidental no són fàcils, cal seguir treballant amb il·lusió, no perdre l'esperança

i treballar colze amb colze amb els meus germans i els seglars amb qui comparteixo el camí... i també el «sí».

Barcelona

«Aquesta elecció és signe de la fecunda història del Carmel teresià a la nostra terra»

Agustí Borrell, nou vicari general de l'orde del Carmel Descalç

Carme Munté

Fruit del 91è Capítol General celebrat a Àvila, amb motiu del cinquè centenari del naixement de santa Teresa de Jesús, en va sortir un nou vicari general de l'orde del Carmel Descalç. És el biblista català Agustí Borrell. El nou càrrec el portarà a viure a Roma i haver de deixar totes les responsabilitats al servei de l'Església catalana. Agustí Borrell és professor de la Facultat de Teologia de Catalunya, vocal de la junta de la Unió de Religiosos, secretari de l'Associació Bíblica i delegat del Carmel Descalç de Catalunya i Balears.

El vicari general és la segona responsabilitat dins del govern de l'orde del Carmel Descalç. Com valora la confiança?

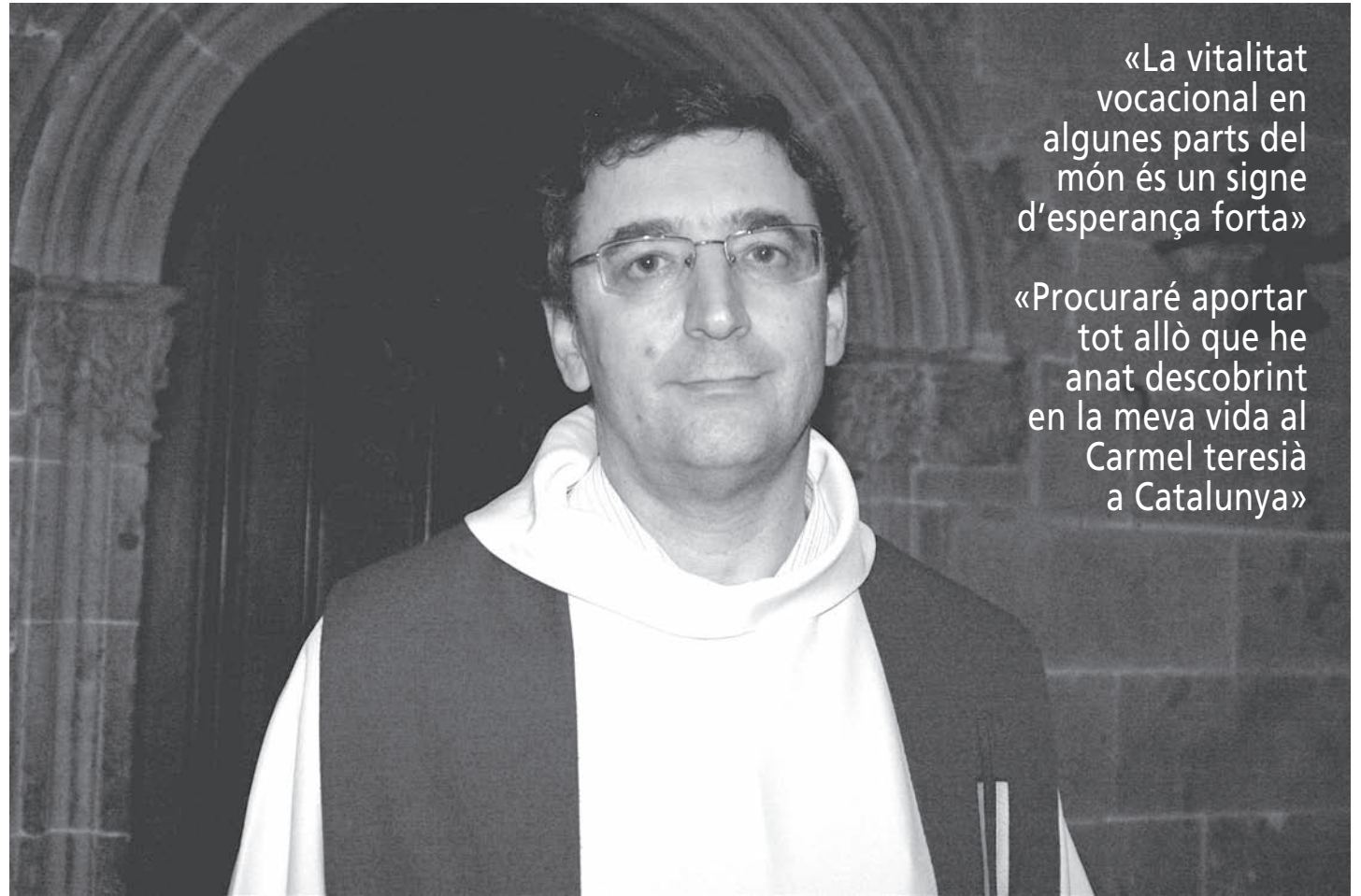
El fet que hagi estat elegit com a vicari general un carmelita descalç català ho veig com un signe de la llarga i fecunda història del Carmel teresià a la nostra terra. Tot i que actualment notem la disminució generalitzada de vocacions, la presència a Catalunya dels religiosos i les religioses fundats per santa Teresa ha estat constant i molt fructífera des del segle XVI. Aquest arrelament de l'esperit teresià a casa nostra ha fet possible que jo mateix el conegués i m'hi sentís identificat. Acullo amb sorpresa i disponibilitat el fet que els germans d'arreu del món em confiïn aquesta responsabilitat tan gran, que accepto amb el desig de fer un bon servei, dins de les meves possibilitats i conscient de la meua feblesa.

Vostè forma part de l'equip de set definidors generals que ajuden el pare general en el seu govern. Quines són les seves responsabilitats?

El general i els definidors formem aquest petit equip de govern que té encomanada la tasca de vetllar per la família del Carmel teresià, en primer lloc els religiosos, i en part també les monges i els laics vinculats a l'Orde. Tenim la missió d'animar i coordinar la vida i les activitats dels carmelites de tot el món. La responsabilitat és conjunta, si bé cada un dels definidors té cura especial d'una regió concreta. Cal dir que es tracta d'un grup molt universal, amb procedències ben diverses. Una de les formes concretes de fer el nostre servei són les visites pastorals a les diverses comunitats, per revisar el que s'està fent i impulsar noves iniciatives.

Treballar a Roma permet tenir una visió més universal de l'Església. Sortir de l'eurocentrisme ajuda també a tenir més esperança en el futur d'un orde que, a casa nostra, està mancat de vocacions?

El nostre orde, com de fet tota l'Església, està disminuint numèricament a Europa, mentre que ha crescut en els darrers temps a Amèrica Llatina, i ho està fent encara més a l'Àfrica i

«La vitalitat vocacional en algunes parts del món és un signe d'esperança forta»

«Procuraré aportar tot allò que he anat descobrint en la meua vida al Carmel teresià a Catalunya»

a l'Àsia. Per exemple, dels quatre mil religiosos que som a tot el món, més de mil són a l'Índia. La vitalitat vocacional en algunes parts del món és un signe d'esperança forta. Tanmateix, la qualitat de la vida religiosa no es mesura per la quantitat de persones ni per la grandesa de les obres. La qüestió no és quants som, sinó com vivim. Considero que hem de saber llegir la disminució de religiosos a les nostres terres com una interpel·lació a viure d'una altra manera, més centrada en l'autenticitat evangèlica que en l'eficàcia, més testimonial que productiva.

El 91è Capítol General s'ha celebrat a Àvila amb motiu del V Centenari del naixement de santa Teresa de Jesús. Com ha marcat aquesta efemèride el desenvolupament del capítol?

Com va dir el general, Saverio Cannistrà, la trobada no ha estat tan sols un capítol, sinó un pelegrinatge als llocs teresians. Ha estat molt significatiu que el capítol coincidís amb l'any del V Centenari del naixement de santa Teresa i que se celebrés a la mateixa ciutat on ella va néixer. Tot el capítol ha estat molt marcat per l'atenció a la vida i el missatge de santa Teresa, que va ser la iniciadora del camí que nosaltres volem seguir avui. Per cert, que els carmelites descalços som un cas singular en l'Església, ja que som un orde masculí fundat per una dona!

El lema ha estat «És temps de caminar». Quin camí marca per als propers anys?

Hem pres com a lema aquesta ex-

pressió de santa Teresa que indica molt bé l'esperit amb què volem afrontar el futur immediat. Durant els anys passats hem dut a terme un procés de relectura actualitzadora dels escrits de santa Teresa, com a preparació al seu centenari. Ara volem centrar-nos en la nostra identitat i la nostra forma de vida concreta, per revisar i canviar tot allò que calgui per tal de ser més fidels a l'evangeli i a la realitat actual. Si fins ara ens preguntàvem, a la llum de l'experiència de santa Teresa, com hem de ser, ara ens hem de dir sincerament com som i estar disposats a seguir un camí de renovació constant. Com deia també santa Teresa, «ara comencem, i procureu d'anar començant sempre, de bé en millor».

Vostè ha estat l'últim provincial dels Carmelites Descalços de Catalunya i Balears. Formava part del govern de la nova província Ibèrica de Santa Teresa de Jesús. I ara passa a ser vicari general de l'orde. Molts canvis en poc temps!

Veritablement, aquest curs ha estat intens de debò. Hem canviat la nostra estructura organitzativa a la península Ibèrica, per respondre a la situació tan canviant del món, de l'Església i del nostre orde, i ara el capítol general ha obert noves perspectives. Això ha comportat per a alguns de nosaltres anar assumint les responsabilitats que en cada moment les circumstàncies i els germans ens han demanat. També això és un signe del dinamisme sempre necessari en el seguiment de Crist i de la disponibilitat al canvi i a la novetat, que

de vegades ens obliguen a modificar o a oblidar els nostres plans personals pel bé dels altres.

Com veu el fet d'haver de deixar les seves responsabilitats actuals?

Haig de reconèixer que em sap greu no poder mantenir la col·laboració amb aquestes realitats eclesials tan importants i tan significatives de casa nostra. Durant els darrers anys m'hi he sentit molt a gust i he procurat aportar-hi el que estava en les meves mans. Tanmateix, mantinc l'esperança de poder-hi conservar el contacte i fins i tot fer-hi alguna aportació, si bé haurà de ser d'una manera diferent, més «a distància». Encara notaré més el fet d'haver de deixar la meua dedicació directa a les comunitats i activitats dels carmelites descalços a Catalunya i Balears, i a tota la família del Carmel teresià (religiosos, religioses i laics), i especialment a la nostra comunitat de Badalona, on he viscut i treballat durant els darrers anys.

Se sent una mena d'ambaixador del Carmel català al món?

Les arrels no s'han de perdre mai, perquè és allò que configura la nostra identitat. Em sento identificat amb la meua terra i amb la meua família religiosa, i no deixaré de fer-ho. La nova responsabilitat que tinc em permetrà sens dubte fer una experiència d'universalitat i de contacte amb altres cultures, i això serà un enriquiment personal. Al mateix temps, procuraré aportar tot allò que he anat descobrint i rebent en la meua vida al Carmel teresià a Catalunya.

Anàlisi

El cardenal Vidal i Barraquer i la guerra civil

Hilari Ragner
Monjo de
Montserrat

Mn. Manuel M. Fuentes, competent i servicial director de l'Arxiu Arxidiocesà de Tarragona i com a tal, custodi de la documentació que la família del «cardenal de la pau» ha dipositat en aquell Arxiu, acaba de publicar *Correspondència del Dr. Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, cardenal arquebisbe de Tarragona, amb Secretaria d'Estat de la Santa Seu (1936-1939)* (Tirant Humanidades, València, 2015).

El nostre cardenal primat, el juliol del 1936, va estar a punt de ser assassinat per una patrulla de la FAI, i només es va salvar per la intervenció del diputat Soler i Pla, que va exhibir al comitè de Montblanc una ordre personal del president Companys ordenant l'alliberament. Refugiat momentàniament al Palau de la Generalitat, es va poder embarcar en un vaixell italià i va passar tota la guerra amagat a la cartoixa de Farneta (Lucca, Itàlia).

Des d'allí enviava al cardenal Pacelli, secretari d'Estat, precioses informacions que rebia de persones dignes de crèdit que explicaven la situació a Catalunya, i a tot l'Estat, i exposava el seu parer sobre els problemes que es presentaven. El principal va ser la carta col·lectiva de l'episcopat espanyol, redactada a petició de Franco per un altre cardenal català, el Dr. Gomà. Vidal i Barraquer va creure que no l'havia de signar, i aquest va ser el motiu principal pel qual, acabada la guerra, no se li va permetre de retornar a la seva seu i va morir a l'exili.

Comentaris ponderats

Impossible resumir ací el contingut de tota la interessantíssima documentació ara publicada, de lectura obligada pels historiadors i que renovarà tots els estudis sobre el delicat tema del Vaticà i la guerra d'Espanya. No exagero si dic que no hi ha cap altre bisbe de l'Estat, sense excloure Gomà, que enviés a la Santa Seu uns informes tan ben documentats i uns comentaris tan ponderats com els del nostre cardenal, i gosaré afirmar que en el fons la Santa Seu va estar més d'acord amb la posició de Vidal i Barraquer que amb la de Gomà.

Les respostes i consignes de Pacelli són encara més interessants que les cartes de Vidal i Barraquer. Crec poder-ho demostrar amb el document més sensacional de tots els que he pogut trobar en les meves recerques a l'Arxiu Secret del Vaticà: una carta de Pacelli, de part de Pius XI, a Gomà, dient-li que fóra millor que no publicqués la carta col·lectiva. Però aquesta carta no va arribar a ser enviada: es pot veure al Vaticà l'original amb una anotació a mà, en llapis, dins d'un

cercle, que diu «sospeso».

Segurament no es va creure prudent aturar la carta col·lectiva, sabent l'extraordinari interès que hi tenien els serveis de propaganda franquistes, i també la quasi totalitat dels bisbes espanyols, que encara la trobaven massa fluixa. Així i tot, aquesta carta no enviada revela que el document no plaïa al Papa ni al seu secretari d'Estat, per més que Gomà, coneixent les reserves del Vaticà, l'havia redactada en termes molt moderats (per exemple, no diu que fos una *cruzada*, tot i que Gomà i molts altres bisbes li haguessin aplicat repetidament aquest terme en documents anteriors).

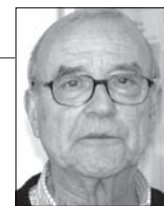
Documentació apassionant

Aquesta carta no enviada no es publica en el llibre que comento, que es limita a la correspondència entre Vidal i Barraquer i Pacelli (o el *sostituto Pizzardo*) conservada a l'Arxiu Arxidiocesà de Tarragona. Apareixerà en el volum III del meu *Arxiu de l'Església Catalana durant la Guerra Civil* (en preparació). Entretant, no us perdeu tota aquesta documentació apassionant. Als qui vàrem viure aquells anys ens evoca aquells temps de persecució i d'Església clandestina. Als més joves, els els farà conèixer de prop, com si els haguessin viscut. Penso, per exemple, en tot el que Vidal i Barraquer exposa a Pacelli sobre l'activitat heroica dels fejecistes. He dit abans que l'han de llegir sobretot els historiadors, però no només ells.

La Santa Seu va estar més d'acord amb la posició de Vidal i Barraquer que amb la de Gomà

La bona notícia

Exposició sobre santa Teresa de Jesús

Francesc Gamissans

Amb motiu dels 500 anys del naixement de santa Teresa de Jesús, s'ha inaugurat recentment a Àvila i a Alba de Tormes l'exposició, organitzada per Las Edades del Hombre, *Santa Teresa, maestra de la oración*, que restarà oberta fins al proper 10 de novembre.

Acompanyada per les autoritats eclesiàstiques, civils i del vicari general de l'orde carmelità descalç, la reina Sofia, que va presidir la inauguració, va manifestar que valia la pena el gran esforç del projecte i que santa Teresa el merexia.

Les més de dues-centes obres pictòriques i escultòriques que s'hi poden contemplar provenen de tots els racons de la geografia espanyola. Es tracta de quadres

d'una qualitat excepcional d'artistes de renom mundial, com ara Francisco de Zurbarán, Juan Martínez Montañés, Francisco Salzillo, Juan de Valdés Leal, entre altres.

Els quatre llocs de la mostra són el convent de la Mare de Déu de Gràcia, la capella de Mossèn Rubí, l'església de Sant Joan Baptista (aquestes tres a la ciutat d'Àvila) i la basílica de Santa Teresa (a Alba de Tormes). L'escapulari de la Mare de Déu, rebut per sant Simó Stock (1165-1256), i l'hàbit carmelità descalç són els símbols que s'han escollit per a aquesta exposició sobre santa Teresa de Jesús, estructurada en cinc capítols.

Un referent lingüístic en matèria religiosa

S'ha presentat oficialment a Barcelona el «Diccionari de religions»

Miquel Àngel Codina
Barcelona

La Sala Torres Garcia del Palau de la Generalitat de Catalunya va acollir el dijous 28 de maig la presentació del *Diccionari de religions*, una edició de l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós que ha comptat amb l'assessorament del Centre de Terminologia (TERMCAT) i la col·laboració de l'Obra Social "la Caixa".

Es tracta d'una reedició ampliada i revisada del *Vocabulari de les religions per a mitjans de comunicació*, publicat l'any 2004, que va impulsar l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós amb l'objectiu de difondre i aclarir conceptes i d'avançar cap a una utilització correcta dels termes vinculats a les religions, especialment entre els mitjans de comunicació. La gran novetat del *Diccionari de religions* és que es presenta en edició impresa en paper i que també es pot consultar en línia des del web de la Direcció General d'Afers Religiosos i des del TERMCAT.

A l'acte hi van participar Joana Ortega, vicepresidenta del Govern de la Generalitat de Catalunya i titular del Departament de Governació i Relacions Institucionals; Enric Vendrell, director general d'Afers Religiosos; Ester Franguesa, directora general de Política Lingüística i presidenta del TERMCAT; Francesc Torradeflot, secretari executiu de l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós; Jordi Bover, director del TERMCAT, i Jaume Giró, director general de la Fundació "la Caixa".

Obra col·lectiva

Joana Ortega va explicar que el *Diccionari de religions* és una «eina pionera, una obra col·lectiva, suma de moltes sensibilitats i una aportació a la cohesió social». Així mateix, va destacar el paper cabdal dels mitjans de comunicació a l'hora de presentar la diversitat religiosa i transmetre un retrat fidedigne de cadascuna de les tradicions.

La gran novetat del «Diccionari de religions» és que es presenta en paper i també es pot consultar en línia

També va recordar les dades del Mapa de les religions de Catalunya i del Baròmetre sobre la diversitat religiosa, presentats recentment, que indiquen que la societat actual és cada vegada més diversa i que el nombre de centres de culte vinculats a les minories religioses gairebé s'ha duplicat en deu anys, però que els ciutadans encara coneixen poc les diferents confessions implantades a casa nostra.

«Ens cal una feina de difusió de la realitat religiosa de Catalunya —va afirmar Ortega— perquè estem convençuts que conèixer l'altre és fonamental per eliminar prejudicis i conformar una cultura de convivència en pau.» I va afegir: «Necessitem uns mitjans capaços de comprendre amb tota la seva riquesa les expressions múltiples de religiositat i que ens

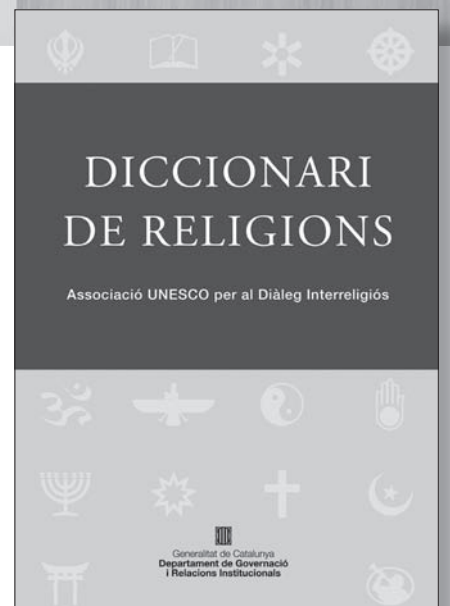
permetin lluitar contra aquells que pretenen escampar discòrdia i generar enfrontaments.»

Interessant i útil

Enric Vendrell va comentar que la Direcció General d'Afers Religiosos va impulsar la proposta de posar al dia el *Vocabulari de les religions per a mitjans de comunicació* i convertir-lo en un instrument més complet, acurat i actualitzat, i que pogués donar servei a totes les persones que treballen amb la diversitat religiosa. Així, si el *Vocabulari* incloïa 1.283 entrades, aquesta nova versió, el *Diccionari*, arriba a les 1.608 entrades, corresponents a 1.427 conceptes diferents.

«Arran de la transformació del mapa religiós al nostre país en els darrers anys, calia reeditar i actualitzar el *Diccionari* del 2004. És una eina molt interessant i útil, no tan sols per als mitjans de comunicació, sinó també per a la ciutadania del país», va dir Vendrell. En la seva intervenció va donar a conèixer quin ha estat el procés d'elaboració i com s'ha dut a terme la col·laboració entre les diferents institucions per editar el recull terminològic.

«Les llengües serveixen per configurar i explicar el món. Si la cultura avança és també perquè la llengua l'acompanya en el seu ritme. La gran protagonista d'aquest acte és la llengua, però també les religions. El *Diccionari* mostra la gran potencialitat de la llengua catalana per a tot tipus de discursos. És una obra que està cridada a ser un referent lingüístic en matèria religiosa», va assenyalar Ester Franguesa. Per la seva banda, Jordi Bover va fer una demostració del funcionament del diccionari en línia, el qual té «una

capacitat de recerca des de diferents paràmetres».

En el seu discurs, Francesc Torradeflot va advertir que «hi ha un cert analfabetisme religiós funcional a la societat». Per aquest motiu, calia un instrument com el *Diccionari de religions*, «que combina a la perfecció el rigor científic amb el caliu de l'experiència religiosa». Va reconèixer que «el món de la religió és molt dinàmic i, per tant, reflectir tota la diversitat religiosa i interreligiosa a casa nostra és una tasca difícil, però penso que ens hi hem acostat».

Finalment, va prendre la paraula Jaume Giró. «Aquest acte és molt important, ja que estem parlant de la interculturalitat i del sentit transcendent de les persones», va subratllar. Segons Giró, «l'obra presentada, fruit d'una feina ingent, fa referència essencialment a dues qüestions: la diversitat religiosa i la diversitat lingüística».

RUTA FRANCISCANA amb els franciscans

VISITANT:

Roma, Fontecolombo, Greccio, Spoleto, Assís, Laverna, Gubbio, Siena, Florència, Pàdua, Venècia, Milà

- ✓ Vol regular
- ✓ Residències religioses
- ✓ Pensió completa
- ✓ Possibilitat d'audiència papal el 30 de juliol, si el papa Francesc es troba a Roma

Dates: del 28 de juliol al 7 d'agost

INFORMACIÓ I INSCRIPCIÓ:

Delegació de Terra Santa, c/ Santaló, 80 - 08021 Barcelona
Tel. 932 022 757 - 932 092 090 i Fax: 932 022 757

Lliurat el premi Pere Casaldàliga a la Solidaritat

Enguany ha estat guardonada l'Associació Casal Claret de Vic

Redacció
Barcelona

L'Associació Casal Claret de Vic, entitat que treballa per la integració i la convivència, ha estat reconeguda amb el premi Pere Casaldàliga a la Solidaritat per ser «un exemple admirable d'un treball solidari a favor de col·lectius febles i per desenvolupar projectes amb un alt contingut humanitari i social», segons va manifestar Josep Maria Carrillo, president del FICNA, entitat organitzadora del Festival Internacional de Cinema Solidari (CLAM) i promotora d'aquest guardó.

El lliurament del premi va tenir lloc el diumenge 3 de maig, a les dotze del migdia. El jurat que va decidir atorgar el premi al Casal Claret l'integren representants de les entitats més significatives del sector de la cooperació i l'activisme solidari: Santi Bolívar (Oxfam Intermón), Eduard Ibáñez (Justícia i Pau), Fina Soler (Associació Araguaia amb el bisbe Casaldàliga) i Josep Maria Carrillo (FICNA).

Nombroses activitats

El Casal Claret de Vic es va posar en marxa el curs 1982-1983 gràcies a l'impuls de dos claretians: Joan Font i Miquel Peix. Va néixer com a centre per a preadolescents, adolescents i joves; posteriorment es va construir l'Espai Casal Claret de Vic i van sorgir projectes paral·lels com la Pasqua Jove i el Casal Obert, un espai intersetmanal per a infants del barri de famílies novvingudes. L'any 1998 es va constituir l'Associació Casal Claret, amb el focus posat en l'acollida d'immigrants, i el 2006 es va renovar la seu que actualment acull diferents entitats (Veus Diverses, ACSAO...), organitzacions (Cor Vadeveus, Grup de meditació...) i projectes de dinamització social (Col·lectius pel Dret a l'Habitatge, per la ILP-Dació en pagament, etc.).

El Casal Claret continua implicant-se en projectes amb infants, adolescents, joves i dones. Així mateix, treballa en la creació de nous recursos per a l'eco-

El Casal Claret s'implica en nombrosos projectes amb infants, adolescents, joves i dones

nomia familiar i veïnal, en la promoció de xarxes socials i en el diàleg intercultural i interreligiós. Té un centenar de socis i uns 500 usuaris. Hi ha quatre treballadores i cinquanta persones voluntàries.

Enguany, el CLAM està dedicat a la temàtica *La fraternitat, una utopia?* i és per això que el jurat «ha volgut valorar el treball d'una entitat amb una capacitat d'acollida molt important», així com remarcar que el Casal Claret «creu en els drets i deures de totes les persones i, per tant, més que "fer caritat", dialoga i convida persones, entitats i administracions a assumir responsabilitats».

Reconeixement honorífic

El premi Pere Casaldàliga a la Solidaritat és un reconeixement honorífic a l'entitat o persona que, per la seva obra o actitud, hagi contribuït a fer que la solidaritat entre els pobles o les persones sigui un fet i no tan sols un desig. És de convocatòria anual i comp-

ta amb la col·laboració de l'associació Araguaia amb el bisbe Pere Casaldàliga. Des del seu inici, l'any 2004, el premi Pere Casaldàliga ha guardonat

persones com Arcadi Oliveres o Jordi Planas, i entitats com Pallassos Sense Fronteres, Unió Romaní o Bages per a Tothom.

Tradició i qualitat al servei de l'hostaleria des de 1880

Venda

T 93 318 14 95
F 93 412 44 55
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer

T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08020 Barcelona

CASA GAY S.A.

www.casagay.com

cerers
des de
1862

CERABELLA

P.I. Can Clapés, 08181 Sentmenat (Barcelona)
T. 93 715 31 02 / Fax 93 715 02 51
CERERIA ABELLA
Sant Antoni Abat, 9, 08001 Bcn.
T. 93 441 09 07 / Fax 93 441 70 47
Boters, 5, 08002 Bcn. T./Fax 93 318 08 41
Comte Borrell, 41, 08015 Bcn. T.93 442 93 28

Actualitats científiques

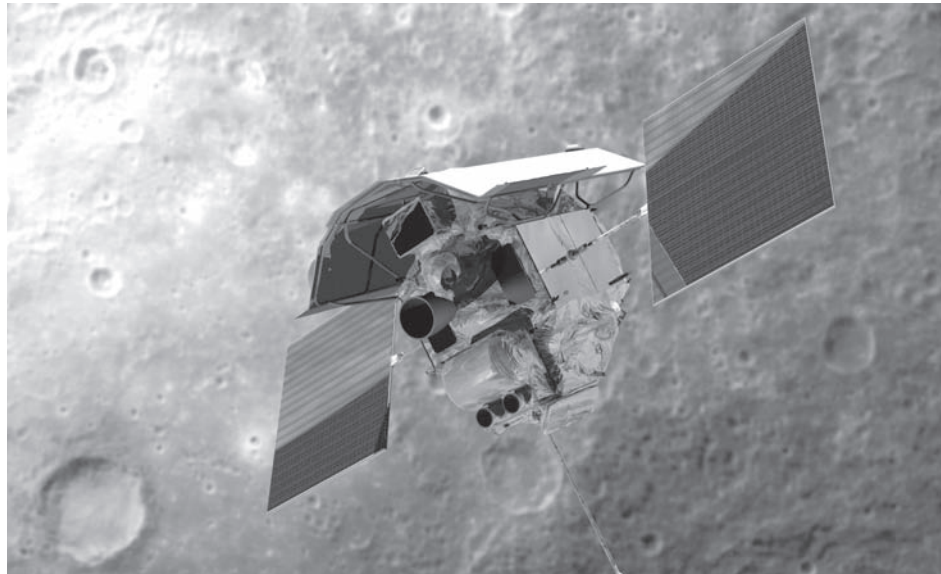
S'ha arribat al final de la missió de la sonda «Messenger» al planeta Mercuri

Per Francesc Nicolau
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Potser us en recordareu: el dia 4 d'agost de 2004 era llançada a l'espai la sonda *Messenger* amb destinació al planeta del sistema solar més pròxim al Sol, per a fer-ne un estudi detallat. Era la realització del pla que la NASA havia aprovat el juliol de 1999. I ara, a l'abril del 2015 el que s'havia programat que fes ja ho ha acabat del tot. Com ha anat això que ha portat a cap? Amb èxit total! A l'octubre de 2006 aquest artefacte ja sobrevolava Venus (del qual també obtingué observacions interessants) i el gener de 2008 arribava als encontorns de Mercuri. I per fi es posà en òrbita estable a l'entorn d'ell el març de 2011.

Aleshores va començar la principal tarca que li havia estat encomanada. Durant aquests llargs quatre anys (més exactament 1.504 dies), ha estat orbitant el planeta Mercuri donant-li 4.504 voltes, bo i prenent-li 254.095 fotografies des de tots els punts possibles. Aquestes fotografies han donat un coneixement pràcticament exhaustiu de tota la superfície del planeta. Han mostrat com és cada punt segons com rep la radiació del Sol. Cal recordar que Mercuri té un moviment de rotació molt lent, un dia d'ell té una durada de 196 dies

Sonda «Messenger» (NASA).

nostres. Això vol dir que hi ha 88 dies de llum solar i 88 de nit a qualsevol indret d'aquest planeta. Cosa que fa que la temperatura hi pugui arribar fins a 700°K de dia, i a 150°K de nit (o sigui 123° centígrads sota zero). I ens diu també que el *Messenger* només ha estat 6,3 dies mercurians observant el planeta.

Quines són, doncs, les novetats que ha aportat el *Messenger* sobre el co-

neixement d'aquest planeta? A part del que ja hem dit de les fotografies —que permeten fer amb tot detall i nitidesa un mapa completíssim de la seva superfície— podem subratllar quatre coses interessants. La primera és que el camp magnètic que posseeix (cosa que ja sabíem que existia gràcies a la sonda *Mariner 10* que el va detectar a la dècada dels setanta, i que és molt dèbil: unes 3 mil·lèsimes de

gauss) no està centrat en el planeta sinó desplaçat cap al pol nord i els experts encara no han sabut trobar la raó de l'origen d'aquesta asimetria. La segona que la gran major part de les planures que s'hi veuen són d'origen volcànic i no d'altres causes. S'hi veu bé que provenen de corrents de lava que s'hi han dipositat, o sigui que és material volcànic el que recobreix gairebé tota la seva superfície. La tercera és que la hipòtesi que a la seva formació original havia tingut una temperatura de més de 10.000°K (sobretot per impactes d'asteroides) s'ha de descartar perquè s'hi veuen metalls que amb aquestes condicions s'haurien volatilitzat i no ho han fet. I, finalment, la quarta novetat són les «fondalades» (*dales* en anglès, *hondanadas* en castellà) que s'hi veuen, poc profundes però brillants. Són formacions que no s'han vist en cap més planeta del sistema solar. Els experts han aventurat la hipòtesi que podrien formar-se quan alguns materials volàtils de la superfície s'escapessin en interaccionar amb el vent solar; és només una hipòtesi. I encara ens en diran potser més coses quan els de la NASA hagin estudiat tot l'embalum de dades que ha aportat el *Messenger* i ara falta analitzar.

Tradicions remeieres

Les dues menes de matafoc

El matafoc o *herba pucera* (llat., *Plantago cynops*; cast., *zaragatona*) és una planta remeiera que creix en els terrenys sorrencs de les nostres comarques. En la medicina popular (i àdhuc en la tradició terapèutica conventual i monàstica) el matafoc s'ha usat amb notable eficàcia a guisa de laxant bevent la infusió de la seva sement (que és una llavor molt menuda de color negre brillant que s'assembla a una puça). El matafoc és, alhora, una planta vulnerària que afavoreix la cicatrització de les ferides i n'evita la gangrena. L'herba pucera, però, no l'hem de confondre amb la consolva (llat., *Sempervivum tectorum*; cast., *Siempreviva*), que és una planta de virtuts refrescants i vulneràries que alguns també anomenen *matafoc*.

La consolva s'usa externament per a les cremades i malalties de la pell, i a propòsit de l'eficàcia de la consolva en parlà en el llunyà segle XVI Andrés de Laguna (†1560), catedràtic de la Universitat d'Alcalà i metge del papa Juli III qui, l'any 1555, escriví que: «Sus hojas, aplicadas por sí o con polenta, en forma de emplastro, són útiles al fuego de San Antón, a las llagas que van cundiendo y talando la carne, a las inflamaciones de los ojos, a las quemaduras de fuego y

al dolor de la gota. El zumo dellas, por sí y mezclado con polenta y acite rosado, es útil fomentación contra el dolor de cabeza. Bebido con vino extermina las lombrices redondas del cuerpo» (*Acerca de la materia medicinal*, s. f.).

Tornant a l'herba pucera, segons una antiga tradició, a les cases on hi ha penjats manats de matafoc (o herba pucera) no hi entren ni crien les puces

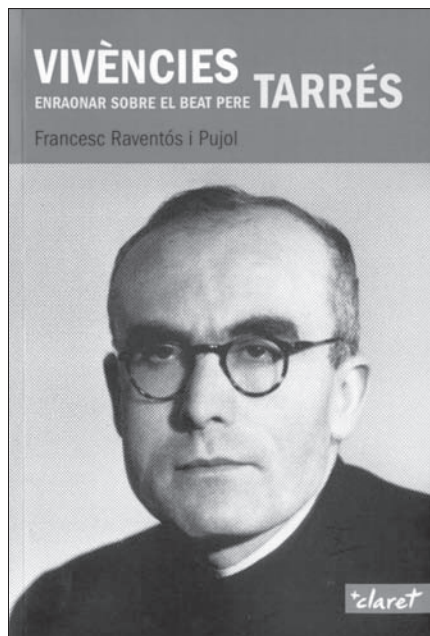
i aquesta planta, a més, «majada con unto de puerco mundifica las llagas sucias y las de mala natura; y su zumo, instalado con miel, es muy útil a los oídos» (BHC, *Recetario*, s. f.). Els antics apotecaris conventuals preparaven uns cataplasmes i també ungüents on el matafoc i l'olivarda (llat., *Inula viscosa*) eren plantes prioritàries en la seva composició; per exemple, en els cataplasmes de matafoc per evitar

Fra Valentí Serra
de Manresa
Arxiver dels
caputxins

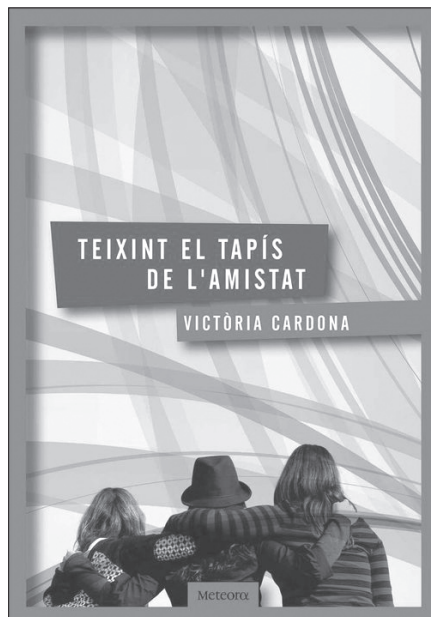
les gangrenes de les ferides i en els cataplasmes d'olivarda (propis dels hortolans caputxins) que els frares preparaven d'aquesta guisa «se cull la herba dita olivarda, pícala bé en un morter y, després, barrejada ab aiguardent fort, fes-ne cataplasmas. Lo modo de aplicar-lo és el següent: si lo dolor está de mig cos en amunt se posa al cap dels dits de aquella mà a la qual part se inclina el dolor; y si és de mig cos en avall, se posa als dits del peu. Per exemple, si lo dolor está en la cama, cuixa o lloms de la part dreta se posa lo cataplasma als dits del peu dret, la major part sobre els dits y l'altra a sota, y se lliga ab drap y bena y se deixa estar, y si al cap de quatre o cinch horas lo dolor no és fora, se renova lo cataplasma. Se adverteix que aquest remei no és per lo reumatisme ni per lo poagre, perquè éstos se posan als ossos. Ab eix remei se'n han curat molts, y un que jo conech que ab altres remeis no's curaba. És d'un Hortolá vell» (BHC, *De algunas herbas*, ff. 215-216). A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de la maçaella.

FRANCESC RAVENTÓS i PUJOL
Vivències. Enraonar sobre el beat Pere Tarrés
Editorial Claret, 2015, 162 pàg.

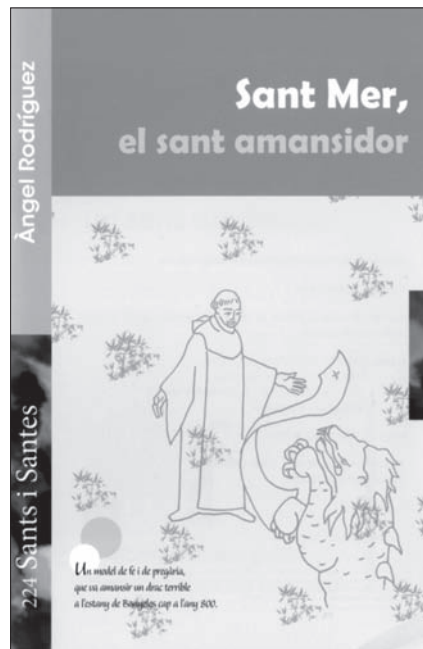
Gran part de l'Arxiu Tarrés l'ocupen els documents escrits en què es recorden fets i anècdotes del Dr. Pere Tarrés, viscuts per persones que el van conèixer. El nostre setmanari publica periòdicament aquests textos. Arribats al número 50, s'ha cregut oportú recollir-los en un llibre per tal que moltes més persones puguin conèixer aquest gran sacerdot, metge i apòstol de la joventut.

VICTÒRIA CARDONA
Teixint el tapís de l'amistat
Editorial Meteora, 2015, 160 pàg.

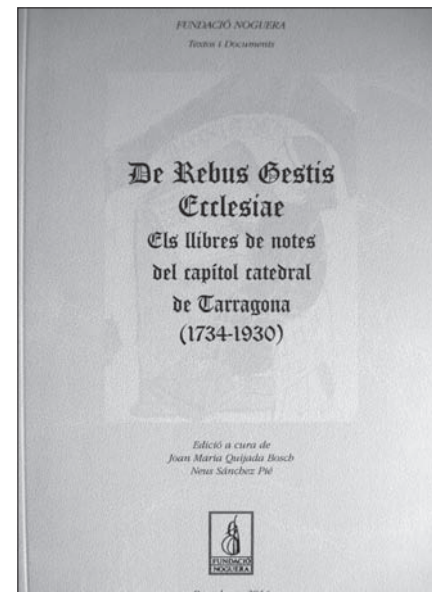
Aquest volum és una reflexió lúcida i planera sobre l'extraordinària importància de l'amistat en el creixement de la nostra personalitat i la dels nostres fills, i en aquelles circumstàncies de la vida que ens demanen més esforç i suport. Segons afirma l'escriptora i orientadora familiar Victòria Cardona, l'amistat és una de les formes d'amor amb peculiaritats més significatives.

ÀNGEL RODRÍGUEZ
Sant Mer, el sant amansidor
Centre de Pastoral Litúrgica, 2015, 32 pàg.

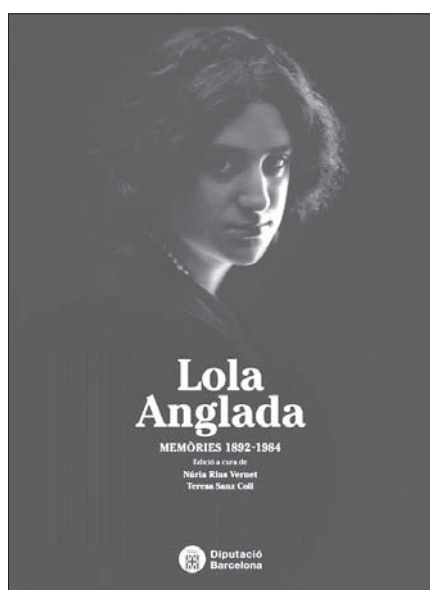
Sant Mer ha passat als annals de la tradició popular per haver estat el qui va amansir i convertir en vegetarià el monstre del llac de Banyoles. Posteriorment, va demanar quedar-s'hi per ingressar al monestir benedictí de Sant Esteve. La popularitat de sant Mer s'estengué per tota la comarca. La virtut de miracle es va fer famosa: coixos, cecs i tolits volien rebre una benedicció seva.

JOAN M. QUIJADA i NEUS SÁNCHEZ
De Rebus Gestis Ecclesiae. Els llibres de notes del capítol catedral de Tarragona
Fundació Noguera, 2014, 906 pàg.

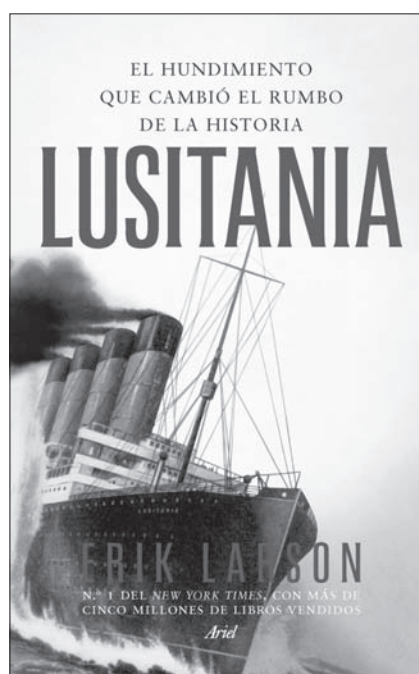
En aquest llibre, que aplega els quatre volums d'una sola obra, s'hi transcriuen els documents de molts fets ocorreguts a la catedral de Tarragona al llarg de gairebé dos-cents anys, del 1734 al 1930. Hi trobem notícies que fan referència a grans festes litúrgiques, obres i millores sobre l'edifici, adquisició de béns mobles, fets bèl·lics que van assetjar la ciutat, problemes sanitaris... (Ramon Ribera)

NÚRIA RIUS i TERESA SANZ
Lola Anglada. Memòries (1892-1984)
Diputació de Barcelona, 2015, 512 pàg.

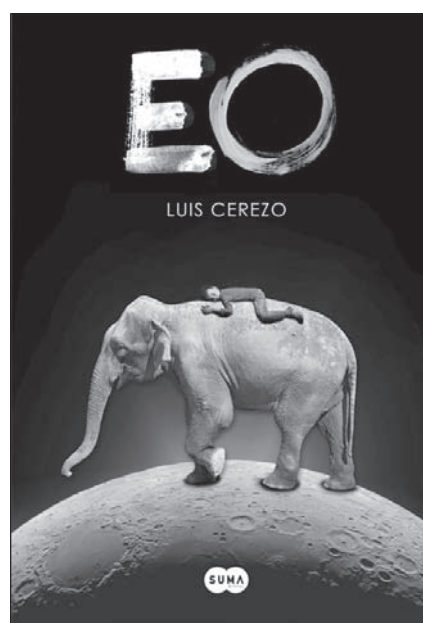
Lola Anglada és considerada una de les il·lustradores més rellevants de de l'escola catalana d'inicis del segle XX i una de les escriptores més importants de l'etapa de la preguerra. La publicació de les seves memòries, inèdites fins ara, ha estat una tasca complexa, ja que l'autora no les va deixar enllestides. El resultat val la pena perquè mostra de manera precisa una vida i una època.

ERIK LARSON
Lusitania
Editorial Ariel, 2015, 502 pàg.

El *Lusitània* era un vaixell immens i luxós. Va salpar de Nova York l'1 de maig del 1915. Sis dies més tard, va rebre l'impacte d'un torpede disparat per un submarí alemany i es va enfonsar. El balanç va ser esfereïdor: 1.200 morts, la majoria ciutadans nord-americans. Aquesta tragèdia es podria haver evitat? El llibre d'Erik Larson intenta donar-hi resposta.

LUIS CEREZO
EO
Suma de Letras, 2015, 304 pàg.

L'escriptor i cineasta Luis Cerezo és l'autor d'un relat vertiginós en el qual un nen, en Pedro, afronta una fugida del domini dels adults i del seu univers controlat. Es farà amic d'un elefant que s'ha escapat d'un circ. Es tracta d'una faula que, des del contrast entre la mesquinesa i la sensibilitat, entre la incoherència i l'amistat, entre la crua realitat i la màgia, canvia la manera de veure el món.

JORDI NOPCA
Puja a casa
L'Altra Editorial, 2015, 248 pàg.

Una llicenciada en Història de l'Art treballa en unes galeries comercials i queda captivada per un client que li porta gots de xocolata desfeta; una parella de mitjana edat planeja un viatge a Suïssa que tindrà un final sinistre. Són algunes de les històries d'aquesta obra que, amb tendresa i tocs d'humor, retrata l'inesgotable món de la parella a la Barcelona contemporània.

Crítica literària

Alenades d'aigua fresca a grans preguntes

Els pagesos, per regar els camps connecten els reguerons al canal principal mitjançant una tapa que dona pas a l'aigua. A la comarca del Baix Segre, aquesta tapa s'anomena *fiula*. El llibre *La fiula. El Sotet d'en Josep* dels germans Josep Maria i Manel Lluís Casals, utilitza aquesta metàfora per oferir 100 diàlegs (*fiules*) i 260 refranys (*fiuletetes*), extrets de saviesa popular rural de la seva infància. En llegir el llibre, el lector s'adonarà que cada *fiula* i *fiuleta* són alenades d'aigua fresca que donen resposta a les grans preguntes concretes de la vida i que, com afirmen els autors, busquen respostes vitals *al per què i al per a què de les coses*.

Els germans Casals reflecteixen un model de pensament, que és el propi de la *pagesia intel·ligent i il·lustrada*, perquè són enginyers industrials, però que no s'han desclassat del món rural de la seva infantesa. Són fills d'aquella generació de pares dels anys 50 i 60, que varen descobrir la importància de la formació i varen enviar els fills a la Universitat. Els autors expressen aquesta realitat quan recorden amb agraïment, que llurs pares Josep Casals i Teresa Jové, els deien: «Estudieu, que la terra sempre és aquí i ja la trobareu.» Tots recordem la importància d'aquest

JOSEP M. CASALS i MANEL CASALS

La fiula. El Sotet d'en Josep

Pròleg de Ramon Prat

Il·lustracions d'Angelina Miró / Pagès editors, 2015, 177 pàg.

model de pagesia intel·ligent i no desclassada, amb figures emblemàtiques com la del papa Joan XXIII, que al mateix temps que va esdevenir un referent mundial, no va perdre mai el tarannà i la saviesa rural. Com afirmen els autors, en aquest context cultural varen aprendre a estimar *el Déu de la terra* i, podem afegir, el Déu de la vida i de la quotidianitat.

Aquest llenguatge simbòlic és ben antic, perquè fou propi de la tradició bíblica: el llibre dels Salms, de la Saviesa, dels Proverbis i, en el Nou Testament, en el llenguatge de les Paràboles i de les Benaurances. Respon a un tarannà i un estil de vida que ajuda a apreciar el valor de les coses senzilles i essencials de la vida. A més a més, els autors utilitzen el llenguatge oral de la Franja de Ponent. Si el lector descobreix les particularitats d'aquest llenguatge, trobarà un ajut en el vocabulari propi de la Franja que hi ha al final del llibre.

La intel·ligència rural, no és ni millor, ni pitjor que la intel·ligència universitària, o la intel·ligència obrera, sinó que enriqueix el patrimoni cultural comú de la humanitat, des d'una altra perspectiva vital. No ofereix el discurs teòric, propi de la cultura universitària, ni la incidència concreta social de la cultura obrera, sinó que respon a la cultura de la natura, de la proximitat i de la quotidianitat.

Les nombroses il·lustracions gràfiques de l'Angelina Miró, acompanyen el text amb un simbolisme que enriqueix el pensament i els sentiments del lector, amb unes sensacions intuïtives i estètiques.

Des de la meua perspectiva teològica, felicito els autors i la il·lustradora del llibre *La fiula. El Sotet d'en Josep*, perquè la seva publicació és un cant a l'esperança en aquests moments de complexitat, que mostra una vegada més que «més val encendre un llumí

que maleir la foscor». Forma part de la gran tradició catalana que sempre ha cregut que *les petites coses de cada dia, fetes amb il·lusió i esperança, esdevenen espurnes de llum en el món d'avui*.

Dr. Ramon Prat i Pons
Vicari general de la diòcesi de Lleida

Crítica teatral

Peces de porcellana de fràgil manipulació

«INCERTA GLÒRIA»,
de Joan Sales / Àlex Rigola.
DIRECCIÓ: Àlex Rigola.
INTÈPRETS: Nao Albet, Andreu Benito, Marcel Borràs, Aina Calpe, Joan Carreras, Laia Duran, Toni Mira, Pau Roca i Mar Ulldemolins.
Sala Petita, Teatre Nacional de Catalunya, Barcelona. Fins al 14 de juny.

Sembla que va ser el mateix director Àlex Rigola qui va demanar que la versió dramàtica que ha fet de la novel·la *Incerta glòria* no es programés a la Sala Gran del TNC perquè volia aconseguir una atmosfera més íntima. Aquesta decisió estètica demostra el respecte amb què Rigola ha buidat l'essència de l'obra de Joan Sales (Barcelona, 1912-1983), com si els personatges i l'espai geogràfic principal de la trama, el front d'Aragó, fossin peces de porcellana de fràgil manipulació.

Segurament per això, Àlex Rigola recorre al simbolisme per reflectir alguns dels passatges més sensibles de transcriure en llenguatge teatral. Tot i així, aconseguir que la sensació dels retrunys dels obusos s'escampin per la

© David Ruano

L'actriu Mar Ulldemolins protagonitza la segona part de l'obra «Incerta glòria» en el paper de la Trini.

Sala Petita del TNC com si fossin reals i crea també un clima tenebrós en la nit de les trinxeres quan dos dels personatges principals (en Lluís i en Juli Soleràs) es parlen de trinxera a trinxera (quan el segon ja s'ha passat al bàndol feixista) o impregna de la fredor de l'hivern aragonès l'escenari quan s'arriba a la derrota i la fugida en escampadissa del que queda de l'exèrcit republicà amb una pluja de cables i micròfons que creen un paisatge laberíntic per on circulen els personatges.

La versió d'Àlex Rigola s'estructura

en tres parts, aproximadament d'una hora cadascuna, amb dos entreactes, tot al llarg de tres hores i quart. En el primer, es planteja la relació d'en Lluís, en Picó i en Soleràs, amb altres personatges del front com el comandant Rosich o el doctor Puig, amb una mirada als indrets en terra de conquesta i de retirada. La segona part es reserva a la lectura d'algunes de les cartes de la Trini en una conversa en la qual ella rememora diversos fets, des de la joventut a l'esclat de la guerra. El tercer acte és el que reflecteix més la magni-

tud del desastre del bàndol republicà. L'abandó a la bona sort de la societat civil a la rereguarda i el desconcert del front.

Una de les claus vitals de l'obra *Incerta glòria* és el magnetisme que, des de la seva senzillesa, i segurament sense ser-ne conscient, exerceix el personatge de la Trini —tots són amics de joventut des dels temps de la universitat— sobre els tres principals personatges: en Lluís, en Juli Soleràs i el seminarista Cruells. Amors silenciats. Amors impossibles. Trencaments personals que són també el reflex del trencament col·lectiu i de la tragèdia de la guerra, de qualsevol guerra.

La principal intenció del director Àlex Rigola és la de no encasellar *Incerta glòria* en la novel·la-document de la guerra civil sinó en un complex mosaic de veritats i mentides, de febleses i contradiccions, d'esmicolament dels personatges. Però el mosaic d'*Incerta glòria* és tan immens que Rigola es veu obligat a utilitzar la tècnica de l'arquitectura modernista i conformar-se amb el trencadís gaudinià, deixant que cada espectador es faci el seu mosaic personal sobre la desfeta. Una versió arriscada però reconfortant que s'inscriu dins el cicle *L'origen de l'oblit*, del TNC, en un final de temporada que deixa molt bon regust per l'excel·lència de la interpretació coral de la companyia.

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
col·laborador de Ràdio Estel
andreusotorra@gmail.com

Des del carrer

PACO TITO, AUTOR DE LA PRIMERA IMATGE D'ÒSCAR ROMERO A ESPANYA

«El terrissaire és un mal imitador de Déu»

Samuel Gutiérrez

Des del 23 de maig, qui ho desitgi pot contemplar a la parròquia de Santa Anna de Barcelona la primera imatge a Espanya de Mons. Òscar Romero. És obra del terrissaire d'Úbeda Paco Tito, en estreta col·laboració amb el seu fill Pablo. La seva és una imatge magnífica, modelada des de la fe, i per això capaç d'expressar en fang la mansuetud i el valor del nou beat salvadorenc.

Coneixia aquest nou beat quan li van proposar aquest projecte?

De la seva vida en recordava més aviat poca cosa, però recordava perfectament el dia que va ser assassinat. En rebre l'encàrrec de la parròquia de Santa Anna, immediatament vam posar fil a l'agulla en la fase de documentació. A més, com que es tractava d'una personalitat amb la força espiritual d'aquest home calia documentar-se molt bé. Ha estat molt impactant descobrir la vida i la personalitat de Mons. Romero. La seva darrera homília va ser esgarriosa. S'hi jugava la vida... El valor que va tenir va ser tremend. Per a mi, Romero és el Jesucrist del segle XX. Va entregar la seva vida a favor dels més pobres.

Es pot plasmar el que és espiritual al fang?

Això ho hauria de dir la gent, però el nostre afany és que sigui realment així. A través de la mirada, del gest de la cara i de la inclinació del cap, s'intenta expressar l'espurna interior. Com el bon actor que interpreta un paper, intentem aprofundir en el personatge i extreure'n del fang el més profund que té.

Agustí Codinach

És conscient que sobre la semblança hi haurà opinions de tota mena?

És normal que com que és una persona contemporània se li doni molta importància a la semblança, però en 50 anys la gent ja no se'n recordarà, del seu físic, i el que prevaldrà de l'escultura és la qualitat. La qualitat perdura pels segles dels segles.

Per modelar un sant cal fe?

Si vols endisar-te en el personatge i plasmar en el fang la seva experiència interior, és imprescindible tenir fe. El rostre de Romero, per exemple, intenta transmetre la bondat de la seva ànima, el coratge del seu cor, la passió per l'Evangelí... Els ulls i la boca són fonamentals. Allà rau la vida de l'escultura, és on aflora el cor. També és important la inclinació del cap i el moviment de les mans.

A la terrisseria, art i fe es donen la mà?

Sí, hi ha molta fe. La nostra feina depèn molt de la providència, sobretot al forn. Per això cada vegada que coem una imatge i tapem el forn, el beneïm. Marquem una creu a la porta i preguem: «Lloat sigui el Santíssim Sagrament de l'altar, que el Senyor et tregui de sobre el que et sobra i que et posi el que et falta.»

El terrissaire se sent gairebé com el Creador?

Una mica sí, però el terrissaire no es pot creure mai que és un Déu! Som instruments de Déu, uns imitadors dolents de Déu. Com diu la dita: «Oficio noble y bizarro, entre todos el primero; en el noble oficio del barro Dios fue el primer alfarero y el hombre el primer cacharro.»

**Netejant,
posem tots els sentits.****I ajudant als altres, també.**

Després de 25 anys, LUNET és molt més que una empresa de neteja: som el partner de confiança en facility services dels nostres clients. Els oferim fins a 6 serveis diferents: **Neteja, D+D+D, Serveis Auxiliars, Jardineria, Manteniment i, ara també, Càtering.** I tot de forma totalment personalitzada i propera. Per això, netejant posem tots els sentits. I ajudant als altres, també. Perquè des de LUNET SOLIDARI contribuïm a netejar el món de pobresa, malalties, marginació... donant suport a projectes promoguts pels nostres clients, amb qui compartim valors. Si també vols ajudar entra a www.lUNET.es o www.caritasbcn.org/ca/. Gràcies!

En col·laboració amb **Càritas** amigos de rimkieta
Un NO per a ningú.

NOVA ADREÇA
Carrer Can Pi, 17 3r (Abans Carretera antiga del Prat)
08908 l'Hospitalet de Llobregat (BARCELONA)

Pensant-ho millor

Sant Antoni

**Carles Soler
Perdigó**
Bisbe emèrit de
Girona

Sant Antoni de Pàdua és sens dubte un sant molt popular a casa nostra. «Sant Antoni!, sant Antoni gloriós!» És una exclamació espontània davant d'un fet sorprenent o en una situació de perill inesperada. Un sant molt invocat però potser poc conegut.

Sant Antoni de Pàdua, fill d'una família noble, va néixer a Lisboa, cap a finals del segle XII, i va ser batejat amb el nom de Ferran. Va ser primer canonge de Sant Agustí a Lisboa i més tard a Coïmbra. Es va dedicar amb interès i sol·licitud a l'estudi de la Bíblia i dels Pares de l'Església, que va fer fructificar en l'ensenyament i la predicació. Ha estat declarat Doctor de l'Església.

A Coïmbra, l'any 1220, motivat pel martiri dels cinc primers missioners franciscans, al Marroc, va néixer en el cor de Ferran el desig d'imitar-los i va demanar deixar els canonges agustins i esdevenir frare menor, el nou orde fundat per sant Francesc d'Assís, amb el nom d'Antoni. I també ell partí cap al Marroc. Però, a conseqüència d'una malaltia, es va veure obligat a tornar a Europa. Va ser destinat a Itàlia. A Assís va trobar-se amb sant Francesc. Els superiors, en reconèixer-lo tan ben dotat de ciència i eloquència, el van destinar a la predicació. Va començar així, a Itàlia i a França, una activitat apostòlica tan intensa com eficaç.

Sant Francesc li envia una breu carta dient-li: «M'agradaria que ensenyessis Teologia als frares.» Va començar el seu ensenyament a Bolonya. Antoni va posar les bases de la teologia franciscana, continuada per altres insignes mestres i que coneixeria el seu zenit amb sant Bonaventura i el beat Duns Escot. Després d'haver exercit la responsabilitat de superior provincial dels frares menors d'Itàlia septentrional, es va retirar a Pàdua, on al cap d'un any, el 13 de juny del 1231, va morir. No havia complert encara 40 anys. El papa Gregori IX, que després d'haver-lo sentit predicar l'havia definit com a «Arca del Testament», el va canonitzar el 1232, també arran dels miracles succeïts per la seva intercessió. Encara no feia un any de la seva mort. A la magnífica basílica edificada i dedicada en honor seu, hi acudeixen constantment pelegrinatges de tot el món. Paga la pena conèixer i aprendre de la ciència i bon seny cristià d'aquest jove sant que ha mantingut ferma l'admiració i la devoció de tants fidels al llarg de vuit segles.